

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Registr ekonomických subjektů

Register of Economic Subjects

Student: Miroslava Pučanová

Vedoucí bakalářské práce: RNDr. Jiří Kovář

Ostrava 2009

Místopřísežně prohlašuji, že bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně.

Datum odevzdání bakalářské práce: 27. 4. 2009

Miroslava Pučanová

1. Úvod.....	1
2. Státní statistická služba	3
2.1. Pojem statistika	3
2.2. Statistické metody	5
2.3. Institucionalizovaná statistika	6
3. Česká statistika.....	8
3.1. Předinstitucionální období naší statistiky.....	8
3.2. Počátky organizované statistiky	9
3.3. Vývoj městské statistiky.....	10
3.4. Období státní statistiky	11
3.5. Postavení ČSÚ ve společnosti.....	16
3.6. Sledované oblasti statistiky	18
3.7. Produkty a služby	18
3.8. Financování a struktura	20
3.9. Materiálně-technické zabezpečení	23
3.10. Informační technologie	24
4. Problémy registru ekonomických subjektů	25
4.1. Charakteristika registru ekonomických subjektů	25
4.2. Struktura	27
4.3. Zdroje dat	29
4.4. Klasifikace a číselníky	31
4.5. Možnosti využití.....	32
4.6. Možnosti vyhledávání	33
4.7. Poskytování údajů	34
4.8. Zkvalitnění dat v registru	35
4.9. Problematika získávání dat.....	39
4.10. Optimalizace zátěže respondentů při zachování kvality výstupů.....	42
4.11. Mezinárodní srovnání.....	45
5. Závěr.....	47
Seznam použité literatury	49
Seznam zkratk	
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	
Přílohy	

1. Úvod

K vypracování bakalářské práce v rámci mého studia veřejné ekonomiky a správy mi bylo zadáno téma „Organizace a činnost úřadů státní správy“. Vybrala jsem si Český statistický úřad a problematiku registru ekonomických subjektů. Na téma lze pohlížet z mnoha hledisek. Jelikož je součástí veřejné správy, zapadá mi do oboru a pohlížím na něj z ekonomického hlediska.

ČSÚ poskytuje komplexní podklady pro státní a veřejnou správu a pro potřeby začleňování ČR do evropských struktur. Koordinuje státní statistickou službu v rámci státu. Jedním z mnoha produktů ČSÚ je Registr ekonomických subjektů (RES). Registr ekonomických subjektů je veřejným seznamem, který je veden Českým statistickým úřadem podle § 20 zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě.

Druhá kapitola bakalářské práce se zabývá statistikou obecně, pojednává o statistice jako vědě, jako informačním systému, institucionální soustavě, o registrech, číselnících a klasifikacích jako nástrojích k třídění statistických informací.

Třetí kapitola je zaměřena na českou statistiku, vznik, historii a současnost ČSÚ, postavení ČSÚ ve společnosti, sledované oblasti statistiky, produkty a služby, financování, strukturu ČSÚ, materiálně-technické zabezpečení a informační technologie.

Hlavní část bakalářské práce věnuji problematice Registru ekonomických subjektů, informacím o RES, zdroje a možnosti využití, možnosti vyhledávání, poskytování údajů, zkvalitňování údajů v RES, problematice získávání dat.

Cílem bakalářské práce je na základě analýzy zhodnotit působení fungování registru jako jednoho z nástrojů statistiky.

Základní metodou použitou v práci je metoda analýzy. Další metodou je metoda komparace – pokus o srovnání české a zahraniční statistiky.

Základní informace při zpracovávání bakalářské práce jsem čerpala z literatury, kterou uvádím v seznamu, dále jsem využívala poznatky z časopisů a knih, které vydává Český statistický úřad, použila jsem výroční zprávy ČSÚ ke zhodnocení průběžných výsledků, kterých statistika dosahuje. Opírala jsem se o základní právní normy k této problematice. V některých případech jsem čerpala informace z internetových stránek. S politováním musím konstatovat, že v knihách o veřejné správě se statistice věnuje jen málo autorů. Rovněž systémové zpracování neexistuje.

V souladu se zadáním je práce rozčleněna na úvod a závěr, mezi tím se kapitoly dělí na obecnou část, na historii a současnost a největší, hlavní část práce se věnuje registru ekonomických subjektů a jeho problematice.

2. Státní statistická služba

Veřejná správa na tomto úseku je realizována jako státní správa. Jejími nositeli jsou orgány státní statistické služby, a to na centrální úrovni – Český statistický úřad, ministerstva a jiné ústřední správní úřady, popř. zmocněné organizace. Český statistický úřad vytváří regionální pracoviště. Specifickými instituty na tomto úseku jsou např. statistické zjišťování nebo ochrana individuálních údajů.

Státní statistická služba je činnost, která zahrnuje:

- získávání údajů,
- vytváření statistických informací o sociálním, ekonomickém a ekologickém vývoji České republiky a jejích jednotlivých částí,
- poskytování statistických informací a jejich zveřejňování.

Její součástí je též zjišťování srovnatelnosti statistických informací a plnění závazků z mezinárodních smluv v oblasti statistiky, kterými je Česká republika vázána.

2.1 Pojem statistika

Na statistiku lze pohlížet z mnoha hledisek. Slovo „statistika“, nesprávně odvozované přímo z latinského status (stav), pochází od italského stato, původně též stav, postavení, vnější lesk, stavovská vyznamenání, potom i trvalé úřady zemské, od konce středověku i samo státní území a soubor veřejných řádů a zařízení, tj. stát. Podobně se rozšířil i pojem slov dříve již utvořených (état, state, estado, Staat) v jiných jazycích. Ze slova stato vzniklo italské statista = státník, francouzsky homme d'État, anglicky statist, a z tohoto teprve adj. statistica, scil. scientia, tj. souhrn vědomostí, jichž kromě znalosti historie a práva potřebuje o veřejných poměrech své země i ciziny ten, kdo jest povolán k působení v záležitostech státních. V tomto smyslu (vylíčení stavu kulturních států) užil slova „statistika“ poprvé Conring (XVII. stol.) v přednáškách »Notitia rerum publicarum«, po něm Achenwall (1748) v přednášce »Notitia politica, vulgo statistica«. Dnes bývá rozlišována především „statistika“ ve formálním smyslu jakožto metoda badatelská, vyznačující se tím, že jednotlivé pozorované, stejnorodé případy se počítají a spojují ve skupiny a statistické praxe.

Statistika z hlediska vědy je postup jak rozvíjet lidské znalosti použitím empirických dat. Je založena na matematické statistice, která je větví aplikované matematiky. V teorii statistiky jsou náhodnost a neurčitost modelovány pomocí teorie pravděpodobnosti. Do praxe

statistiky patří plánování, sumarizace a analýza nepřesných pozorování. Cílem statistiky je najít „nejlepší“ informace z dostupných dat, proto ji někteří autoři označují jako součást teorie rozhodování. Jako statistiku také označujeme hodnoty, které získáme provedením náhodného výběru, nebo vyčerpávajícího šetření.

Matematická statistika tvoří teoretickou část statistiky. Na rozdíl od popisné statistiky či státní (též oficiální) statistiky, se jedná o matematickou vědu aplikovanou přímo na problémy spojené se sběrem a pozorováním náhodných dat.

Statistika využívá metody, které jsou založeny na předpokladu, že zjišťované údaje jsou realizací náhodných veličin. Účelem shromažďování těchto dat je určení nějakého neznámého parametru jejich rozdělovacího zákona.

Statistika je úzce propojena s teorií pravděpodobnosti, která je dnes základním teoretickým oborem pro matematickou statistiku. V teorii pravděpodobnosti však na základě znalosti chování určité náhodné veličiny (tedy na základě zákona rozdělení pravděpodobnosti) určujeme pravděpodobnost určitého chování systému v dané situaci (tzn. určujeme výsledek náhodného pokusu). V matematické statistice je tomu naopak, tzn. na základě určitých dat (tzv. náhodného výběru) hledáme obecný model chování náhodné veličiny (obvykle charakteristiky rozdělení). Tento postup, tzn. hledání rozdělovacího zákona nebo charakteristik rozdělení, se označuje jako statistická indukce.

Některé **prvky matematické statistiky** se objevily již v 17. století. Šlo zejména o vyrovnávací počet pro účely astronomie, který začal používat již Galileo Galilei. V 19. století započal vlastní rozvoj disciplíny. Na počátku století byla objevena metoda nejmenších čtverců a postupně byly odhaleny další zákonitosti: zákon velkých čísel, centrální limitní věta, elementární statistické testování hypotéz či statistická regrese. S rozvojem **teorie pravděpodobnosti** se matematické základy matematické statistiky upevnilly a spolu s rozvojem počítačů dostala v druhé polovině 20. století statistika nebyvalý impuls. Dnes se jedná o široce rozvětvenou vědu, která nalézá uplatnění téměř ve všech oborech.

V užším smyslu znamená statistika každý soubor kvantitativních údajů o jakýchkoliv hromadných jevech nebo procesech. Jako **vědní obor** se statistika člení na obecnou statistiku, ekonomickou statistiku a statistiku jednotlivých odvětvových ekonomik (průmysl, zemědělství, doprava, statistika ve stavebnictví, zdravotnictví, školství). Předmětem **ekonomické statistiky** je vedení a analýza stavu a vývoje jevů v hospodářské oblasti. Za tímto účelem se zjišťují a zpracovávají údaje, které se dále analyzují a syntetizují do takové formy informací, které by mohly sloužit jako východiska k hospodářskému rozhodování či stanovení hospodářské politiky. Ze zákona o statistické službě vyplývá, že ekonomická statistika je

velmi významnou částí úkolů státní statistické služby. Může být velmi prospěšná i jednotlivým podnikatelským subjektům za předpokladu, že ji budou racionálně a odborně používat.

2.2 Statistické metody

V oblasti statistiky se rozvíjí speciální metodologie zkoumání a zpracování dat: hromadné statistické průzkumy, metody třídění, metoda průměrných hodnot, statistických ukazatelů, bilanční metoda a metody grafického zobrazování. **Moderní statistika** je nejen praktická činnost, ale i náročná metodologická disciplína, která zejména v tomto století prošla a nadále prochází bouřlivým vývojem a kterou je dnes velmi obtížné obsáhnout v celé šíři. Nejrůznější statistiky vytvářejí jak mnohé státní orgány, tak i soukromé instituce i osoby. Rozdíl mezi nimi je především v tom, že některé mají podle určité legislativy možnost vyžadovat poskytování údajů od zpravodajské jednotky jako tzv. plnění zpravodajské povinnosti, zatímco jiné mohou informace sbírat jen na bázi dobrovolnosti, to je ochoty ze strany tázaného či je od tázaného odkoupit, příp. na základě pozorování. Stanovit zpravodajskou povinnost ze zákona mohou zpravidla jen orgány státní správy.

Pro cíle, účel a obsah činností příslušných orgánů realizujících státní statistickou službu má význam zejména vymezení těchto pojmů:

- **individuální údaj** se týká jednotlivé právnické nebo fyzické osoby a je to údaj získaný pro statistické účely podle zákona nebo informace, ze které lze údaj o jednotlivé osobě zjistit bez vynaložení mimořádných nákladů a práce,
- **statistická informace** je informace sociálního, ekonomického a ekologického charakteru, která vznikla agregací individuálních údajů,
- **statistický účel**, v národním hospodářství a životním prostředí pomocí statistických informací charakterizujících celek nebo jeho část,
- **zpravodajská jednotka** je právnická osoba, organizační složka státu nebo fyzická osoba, od níž se požaduje poskytnutí individuálních údajů ve statistickém zjišťování podle zákona.
- **zpravodajská povinnost** je povinnost zpravodajské jednotky poskytnout požadované individuální statistické údaje včas, úplně, správně a pravdivě pro statistická zjišťování, uvedená v programu statistických zjišťování,

- **identifikační číslo** je číselný kód, který slouží k jednoznačné identifikaci ekonomických subjektů, tj. právnických nebo fyzických osob, které mají podle zvláštního předpisu postavení podnikatele.

Pro účely statistických zjišťování se provádí výběry zpravodajských jednotek z registru ekonomických subjektů. **Registr ekonomických subjektů** (dále jen RES) je veřejným seznamem, který je veden podle § 20 zákona č. 89/1991 Sb., o státní statistické službě Českým statistickým úřadem.

2.3 Institucionalizovaná statistika

Statistikou se v České republice zabývá mnoho lidí. Nejen zaměstnanci státních orgánů, ale také v mnoha soukromých institucích. Zjišťování a analýza stavu a vývoje hospodářských jevů a procesů týkajících se konkrétních podniků je předmětem **podnikové statistiky**. Ta má dvojí účel. Zjišťovat, vést a analyzovat ukazatele charakterizující ekonomickou výkonnost a úroveň firmy a jejich vývoj. Zpracovávat informace včetně výkazů pro státní statistické orgány, je-li podnik zpravodajskou jednotkou. Státní statistika je zaměřena širěji. Podle zákona o státní statistické službě státní statistická služba shromažďuje statistické informace o sociálním, ekonomickém a ekologickém vývoji České republiky a jejich jednotlivých částí, zajišťuje jejich srovnatelnost, obstarává statistické informace pro potřeby státních orgánů územní samosprávy a zveřejňováním statistických informací přispívá k uspokojování práva občanů na informace. Statistika jako institucionální činnost existuje i na mezinárodní úrovni, statistická služba EU je koordinována EUROSTATem, statistická služba OSN je institucionálně představovaná statistickým oddělením sekretariátu OSN.

EUROSTAT, neboli Evropský statistický úřad, není - jak by se mohlo na první pohled zdát - samostatnou institucí EU, nýbrž je jako "generální ředitelství" součástí aparátu Evropské komise. Úkolem EUROSTATU je poskytovat Evropské unii přesná statistická data, na základě kterých může Unie provádět statistická srovnávání jak mezi jednotlivými členskými státy, tak mezi regiony. EUROSTAT produkuje dva základní typy statistických údajů - makroekonomická a regionální. Makroekonomická data jsou klíčová pro fungování Evropské centrální banky, která dohlíží na fiskální a měnovou politiku "eurozóny". Regionální data jsou pak nezbytná pro efektivní fungování regionální politiky EU, v jejímž rámci podporuje Evropská unie prostřednictvím strukturálních fondů chudší regiony.

Od založení v roce 1953 získával EUROSTAT (tento název je oficiálně užíván od roku 1959) stále další nové úkoly a s postupným vývojem evropského integračního procesu se krok za krokem rozšiřovala jeho působnost. V současné době je jeho hlavním úkolem zpracovávat a zveřejňovat srovnatelná statistická data na evropské úrovni. EUROSTAT rovněž usiluje o sladění pojmu a termínu pro veškerou statistickou práci, ať už se jedná o nejrůznější metody, postupy, struktury či technické normy. EUROSTAT sám si nepožíraje žádná "svá vlastní" data, nýbrž pracuje výhradně s údaji, které mu poskytují národní statistické úřady jednotlivých členských států. Úkolem Evropského statistického úřadu je pak národní data konsolidovat tak, aby je bylo možné porovnávat v rámci jednotné metodiky. Má-li být například k dispozici objektivní informace o stavu nezaměstnanosti v EU, musí být čísla zpracována ve všech 27 členských státech stejnou metodikou, nebo musí statistická šetření alespoň obsahovat shodné otázky. Jinými slovy bychom mohli říci, že úkolem EUROSTATU je zajistit, aby byla v Evropské unii porovnávána jablka s jablky a ne jablka s hruškami!

V roce 1997 byly v Evropské unii schváleny tři dokumenty, kterými byla statistika Evropského společenství postavena na pevný právní základ.

1. V únoru přijala Rada EU **nařízení o statistice Evropského společenství** - tzv. zákon o statistice, ve kterém se mimo jiné stanovují kompetence Unie a členských zemí v této oblasti.
2. Druhým dokumentem bylo **rozhodnutí Komise** potvrzující zásady, kterými se má evropská statistika řídit: vědecká nezávislost, průhlednost, nestrannost, spolehlivost, závažnost a hospodárnost.
3. V červnu téhož roku byl pak do Amsterodamské smlouvy zahrnut článek 285a, čímž se statistika Společenství dostala poprvé na **smluvní základ**.

Evropský statistický systém EUROSTAT nepracuje sám, nýbrž je součástí tzv. Evropského statistického systému (ESS), který zahrnuje vedle EUROSTATU ještě národní statistické úřady, ministerstva, evropské agentury a centrální banky, a to nejen v členských státech EU, ale i na Islandu, v Norsku a Lichtenštejnsku. V rámci ESS má EUROSTAT při harmonizaci statistik řídicí úlohu. Svou činnost koordinuje ESS také s mezinárodními organizacemi, jako např. OSN, Organizací pro bezpečnost a spolupráci v Evropě, Mezinárodním měnovým fondem a Světovou bankou.

Statistická komise OSN (SK OSN, UNSC, United Nations Statistical Commission) byla založena v roce 1947 a představuje vrcholnou entitu globálního statistického systému, která posuzuje a schvaluje mezinárodní statistické standardy a programy. V jejím rámci jsou

v kontaktu hlavní statistici členských států OSN z celého světa. Je to nejvyšší rozhodovací orgán pro mezinárodní statistické aktivity, zvláště pokud jde o stanovování statistických standardů, rozvoj koncepcí a metod a jejich implementace na národní a mezinárodní úrovni. Statistická komise OSN dohlíží na práci Statistického oddělení OSN (UNSD, United Nations Statistics Division) a je funkční komisí Hospodářské a sociální rady OSN (ECOSOC, United Nations Economic and Social Council).

Podle rezoluce ECOSOCu z května 1971, SK OSN má být nápomocna Radě při

- prosazování rozvoje národních statistik a zlepšování jejich srovnatelnosti;
- koordinaci statistické práce specializovaných agentur;
- rozvoji centrálních statistických služeb Sekretariátu;
- poradenství pro orgány OSN o obecných otázkách vztahujících se ke sběru, analýze a diseminaci statistických informací;
- prosazování všeobecného zlepšování statistiky a statistických metod.

Statistická komise OSN se zabývá závažnými otázkami v oblasti rozvoje mezinárodní statistiky, metodickými otázkami, koordinací a integrací statistických programů, podporou technické spolupráce v oblasti statistiky a organizačními záležitostmi. Komise má dostatek flexibility k tomu, aby přizpůsobila, tam kde je to nezbytné, své priority a metody novým požadavkům a zároveň udržela rovnováhu mezi běžnými záležitostmi a dlouhodobějšími aspekty rozvoje statistického systému.

Předseda ČSÚ je aktivně zapojen do jednání statistické komise OSN. Československo a v jeho sukcesi ČR byly v minulosti po dlouhé období členy Komise. V současnosti ČR usiluje o znovuoobnovení členství v tomto orgánu, kde je zastoupeno vždy jen 24 zemí. ČSÚ se účastní nejen zasedání Komise, ale i řady expertních jednání a akcí pořádaných Statistickou divizí OSN, např. k problematice národních účtů, censů apod.

3. Česká statistika

3.1 Předinstitucionální období naší statistiky

Zjišťování údajů pro správní, především daňové účely nalézáme již v nejstarším období vývoje českého státu. Jako nejstarší dochovaný soupis se připomíná soupis majetku litoměřického kostela z roku 1058, který je součástí zakládací listiny knížete Svyatopluka II. V průběhu staletí bychom obdobných dokumentů našli řadu. Doloženy jsou jak majetkové

soupisy, tak soupisy poddaných. Z dalších dokumentů připomeňme berní rulu z roku 1654, jejímž cílem bylo zjistit počet a majetek poplatníků a její postupné revize, soupisy obyvatelstva pro vojenské i civilní účely za Marie Terezie i dekret císaře Josefa II. z roku 1784, který položil základ sledování přirozené měny obyvatelstva v zemích rakouské monarchie.

Počátky *soustavného shromažďování statistických údajů* jsou u nás spojeny se jménem osvícence Josefa Antonína rytíře Rieggra, který začal shromažďovat různé údaje o Čechách. Riegger byl zakladatelem organizované statistické služby a prvním kvalifikovaným statistikem u nás. Získal podporu císaře Josefa II., a tak mohl koncipovat a organizovat statistická šetření a vytvářet pro ně metodiky. Rieggerovi se sice nepodařilo uskutečnit své rozsáhlé záměry na shromažďování veškerého statistického materiálu o Čechách. Je však jeho zásluhou, že se průkopnický tohoto záměru ujal a s nevšední soustředěností shromáždil o Čechách z roztroušených pramenů četné statistické údaje, které by jinak zůstaly pravděpodobně neznámé.

V osvícenské době Josefa II. byly žádány různé správní a hospodářsko-statistické výkazy, z nichž většina měla již tabelární charakter. Byly to zejména výkazy o rozdělení větších usedlostí selských, o převezech rustikálních pozemků do vlastnictví poddaných, o tržních cenách obilí, o pěstování jetelového a řepného semínka, o pěstování včel, o hornické těžbě, stavu silnic apod., o přírůstku nebo úbytku tolerovaných nekatolíků, o vystěhovalectví, o soudnictví, stavu normálních škol, o nových učitelích, změnách ve stavu světských a studijních nadací, chudinství apod. Tyto požadavky na údaje vycházely převážně z centralistických snah ústředních úřadů monarchie.

Po významném popudu Josefa Antonína Rieggera probíhal další *vývoj statistiky* v Čechách a o Čechách ve dvou směrech – začíná vznikat centralizovaná státní statistika rakouské monarchie a potřeby praxe podněcují v samotných Čechách vznik oborových statistik, zpočátku zjišťovaných opět nadšenými a obětavými jedinci. Je to jednak rozvoj statistiky zemědělství a lesnictví, jednak rozvoj statistiky průmyslové a obchodní činnosti.

3.2 Počátky organizované statistiky

Datum 30. listopadu 1856 pak považujeme za počátek státem organizované statistiky v Českých zemích. Ten den proběhlo první zasedání Ústředního výboru pro statistiku polního a lesního hospodářství Čech jako zvláštního nově utvořeného orgánu c. k. Vlastenecko-

hospodářské společnosti. Úkoly Ústředního výboru stanoví jednací řád takto: „Účelem tohoto výboru jest, aby zdělal a uveřejnil zevrubnou statistiku polního a lesního hospodářství v království Českém“.

Také statistika průmyslu se začala na rozhraní 18. a 19. století prosazovat do života. Již před vznikem obchodních a živnostenských komor byly shromážděny některé údaje o průmyslové výrobě.

Při sledování *vývoje statistiky* na našem území před vznikem samostatného československého státu je potřebné věnovat pozornost nejen zájmové, zemské statistice a městské statistice, ale i ústřední statistice monarchie, v níž nacházíme významné údaje týkající se našeho území, neboť některé druhy statistiky, například demografická, byly centralizovány. Vznik ústřední organizované statistiky rakouské monarchie můžeme klást do roku 1829, kdy císař František I. pověřil kabinetním listem ze dne 6. dubna 1829 prezidenta generálního ředitelství ve Vídni Ant. sv. pána Baldacciho „sbíráním skutečných podkladů a výsledků všech správních odvětví, jež by podle správných a jasných dělítek byly sestaveny a podle nastalých změn každoročně byly doplňovány, rozšiřovány a k používání uzpůsobovány“.

Z podnětu II. Mezinárodního statistického kongresu, který byl svolán do Paříže v roce 1855, došlo v r. 1863 k založení C. k. Ústřední statistické komise. Působila jako orgán poradní, usnášející a výkonný. Kromě sčítání lidu a ostatní populační statistiky zpracovávala nebo alespoň uveřejňovala statistiky mnoha dalších oborů.

Dne 6. března 1897 byl pak zřízen *Zemský statistický úřad* Království českého, který se stal prvním skutečně statistickým úřadem na území dnešní České republiky. Poprvé byla soustředěna všechna statistická pracoviště, která až do té doby působila v rámci různých ministerstev a dalších institucí. Již v roce 1893 byl v Brně zřízen Statistický zemský úřad pro Markrabství moravské. Jeho činnost však prakticky nezasáhla do vývoje naší statistiky.

3.3 Vývoj městské statistiky

Současně s rozvojem oborových statistik vznikaly podněty ke zřizování statistických pracovišť, která by zajišťovala informace pro orgány městských správ. Městská statistika se u nás vyvíjela až do vzniku oblastních statistických orgánů státní statistiky v roce 1946 samostatně. První československý zákon o statistice sice dával možnost zřízení orgánů státní statistiky na oblastní úrovni, ale k realizaci tohoto podnětu nedošlo. Rovněž *Statistická rada*

státní, která měla podle zmíněného zákona usměrňovat statistickou činnost ve státě, do působnosti městských statistických pracovišť nezasahovala a jejich spolupráce se státní statistikou byla založena v podstatě pouze na dobrovolnosti.

Městská statistická pracoviště měla v našich podmínkách různé formy:

1. Městské statistické orgány samostatné nebo vybavené značnou mírou samostatnosti. S takovými se ve vývoji naší statistiky setkáváme zejména v Praze, Brně, Bratislavě a Pardubicích.
2. Soustředěním statistických dat se vedle svých úkolů zabývala jiná složka městské správy. S touto formou se v průběhu 1. republiky setkáváme v Chomutově, Jablonci, Liberci, Kolíně, Krnově, Opavě, Teplicích-Šanově, Českých Budějovicích, Plzni, Kroměříži, Ústí nad Labem a Komárně.
3. Statistická data shromažďují a samostatně zpracovávají jednotlivá oddělení městské správy. Takto to bylo např. v Aši, Mladé Boleslavi, Hradci Králové, Chebu, Kladně, Litoměřicích, Mostě, Podmoklech, Varnsdorfu, Karvině, Slezské Ostravě, Přerově, Prostějově, Zlíně, Znojmě, Košicích, Nitře, Trnavě, Nových Zámkách a Žilině.

Pro rozvoj městské statistiky mělo velký význam vydávání publikace vídeňské Ústřední statistické komise „Österreichisches Städtebuch“ s podtitulem „Statistische Bericht von grösseren österreichischen Städten“ v letech 1887 až 1913. Do publikace byly zahrnovány i údaje o českých, moravských a slezských městech, které byly většinou poskytovány městskými úřady.

Ze Slovenských měst měla před 1. světovou válkou zvláštní statistickou kancelář pouze Bratislava. Kancelář byla připojena k prezídiu městské správy. Zaměstnávala statistickými úkoly pouze jediného pracovníka. Vlastní publikace nevydávala. V říjnu 1927 byl schválen návrh na vytvoření městského statistického orgánu v Bratislavě. Svoji činnost zahájil v červenci 1929, zprvu jako součást daňového referátu a později jako samostatné oddělení – Štatistické oddelenie hlavného mesta Bratislavy.

3.4 Období státní statistiky

Již v průběhu 1. světové války se začali přední čeští představitelé veřejného a odborného života zamýšlet nad budoucím uspořádáním veřejného života i správy. I statistika byla v té době chápána na základě předchozích tradic, zejména vlivem existence samostatného Zemského statistického úřadu království Českého v protipólu k centrální

statistice monarchie, jako jeden z prvků, které charakterizují úroveň správní samostatnosti určitého širšího územního celku, tedy v historickém kontextu jako jeden z prvků státnosti budoucího samostatného státu. V roce 1919 byl založen *Státní úřad statistický* (SÚS) jako nový orgán pověřený celostátními statistickými šetřeními, mezi něž patřilo i sčítání lidu jako jedno z nejdůležitějších. Úřad se v období mezi světovými válkami rozvíjel, zdokonaloval a rozšiřoval svoji činnost. K tomu přispělo i úzké sepětí se statistickou teorií. Již při vzniku SÚS bylo zřejmé, že pro velká statistická šetření, například pro sčítání lidu, bude nutné zabezpečit potřebné strojní zařízení. Dne 1. dubna 1920 najal SÚS na zkoušku 13 děrovacích strojů a 4 třídící stroje s počítadly od firmy Powers Accounting Machine. Strojový park SÚS se rychle rozrůstal. V roce 1929 měla strojovna 6 automatických děrovacích strojů, 1 ruční děrovačku, 14 strojů třídících a 4 tabelátory – pracovalo v ní 68 zaměstnanců.

V období *2. světové války* se činnost statistiky v Čechách a na Moravě omezila a odpovídala válečným podmínkám i postavení našeho území. Předseda Státního úřadu statistického dr. Jan Auerhan byl již koncem března 1939 donucen odejít do trvalé výslužby, zejména kvůli jeho pracím o menšinové politice a v roce 1942 popraven.

Bezprostředně po skončení 2. světové války byl zřízen Státní úřad statistický s celostátní působností s cílem obnovit vysokou předválečnou úroveň československé statistiky. Válka znamenala velký zásah do národnostní struktury českých zemí, zejména v důsledku odsunu německého obyvatelstva. Po roce 1948 se československá statistika zaměřovala zejména na úkoly národohospodářské evidence a kontrolu plnění plánu. Vývoj oblastních statistických orgánů státní statistiky na území Československé socialistické republiky byl spjat s vytvořením národních výborů, což vyvolalo potřebu hlubších informací. To byl jeden z důvodů pro zřízení orgánů, které by zajišťovaly na úrovni okresů kvalifikované plnění úkolů státní statistiky. Současně bylo nutno zkvalitňovat statistické údaje, získávané v prvních letech po roce 1945 od místních národních výborů především ze sféry zemědělství a plánování, a proto bylo třeba tuto péči o kvalitu přiblížit co nejvíce tam, kde informace vznikají. To byl další důvod k vytvoření oblastních orgánů státní statistiky, které měly za úkol místní národní výbory nejenom instruovat k provádění statistických zjišťování, ale současně upevňovat výkaznickou morálku ať již směrem ke kvalitním a věrohodným údajům, nebo k dodržování předepsaných termínů nejen pro zjišťování údajů, ale také k jejich včasnému předkládání k ústřednímu zpracování. A tak vyhláškou ministerstva vnitra č. 1500/1946 Úl. ze dne 27. června 1946 byly na území Čech a Moravy upraveny obvody statistické služby okresních národních výborů a u okresních národních výborů ustanoveni odborní pracovníci, tak zvaní okresní statistikové, pro obstarávání záležitostí státní statistické

služby. *První okresní statistikové* byli z řad pracovníků Státního úřadu statistického a jmenování zemskými národními výbory v Praze a Brně pro 43 obvodů v Čechách a 19 obvodů na Moravě a Slezsku.

Obvod statistické služby tvořily 1 - 4 správní okresy. Okresní statistik měl své sídlo v jednom z těchto správních okresů, který byl výslovně určen. Pracovně byl okresní statistik podřízen předsedovi toho okresního národního výboru, u kterého měl své služební sídlo. Pracovní náplň tehdejších okresních statistiků byla zaměřena především na péči o řádné provádění celostátních statistických šetření, na včasnou revizi shromážděných dat často prováděnou na místě zjišťování, na zpracování statistických materiálů, pokud je bylo možno provést hospodárně a dosažitelnými technickými prostředky na stupni okresu, případně sestavení souhrnných tabulek na území soudních, respektive politických okresů a konečně na včasné odesílání úplného a ověřeného statistického materiálu k centrálnímu zpracování do Státního úřadu statistických zpravodajů, starali se o *propagaci a popularizaci statistiky*. Dbali také o to, aby v příslušných obvodech nebyla prováděna neschválená statistická zjišťování, která ve statistickém žargonu byla nazývána „černá šetření“.

Vzrůstající potřeby statistických údajů a jejich závažnost pro řízení a zvláště pro potřeby plánování vyvolaly naléhavou nutnost rozšiřovat a prohlubovat celou statistickou činnost. Kromě toho se právem volalo po vyšší kvalitě informací. Stále zřetelněji se ukazovalo, že při těchto narůstajících požadavcích a navíc při značné obměně pracovníků a funkcionářů místních národních výborů nemůže stávající sbor okresních statistiků své úkoly odpovědně plnit. Tímto nedostatkem trpěly zvláště ty okresy, u kterých nebylo sídlo okresního statistika. Tato situace si v roce 1948 vynutila *rozšíření okresní statistické služby* na všechny okresy. Nedostatek pracovníků u okresních národních výborů způsobil poměrně pomalé obsazování funkce okresních statistiků a celou akci se podařilo dokončit až koncem roku. Hlavní náplní činnosti okresních statistiků byla v prvních letech především zemědělská statistika. Ta měla v té době s ohledem na potřeby poválečného zásobování a výživy obyvatelstva mimořádný význam. Přes velmi skromné prostředky vykonali tito první průkopníci regionální statistiky v okresech úctyhodnou práci. O jejím významu i kvalitě svědčí skutečnost, že se tehdejších údajů využívá dodnes.

V roce 1949 došlo k územní reorganizaci a k *vytvoření krajů*. Tomuto novému správnímu členění byla přizpůsobena celá síť územních statistických orgánů. V každém kraji tak byla zřízena krajská statistická služba, jejímž posláním bylo rozvíjet statistickou činnost třemi základními směry:

1. pečovat o všechna statistická zjišťování a akce Státního úřadu statistického a Slovenského plánovacího úřadu prováděné u okresních národních výborů na území kraje,
2. poskytovat potřebné statistické výsledky plánovacímu referátu krajského národního výboru a současně dbát na to, aby se na území kraje neprováděla statistická zjišťování, která nebyla povolena,
3. poskytovat veškerá statistická data oblastnímu pozorovateli plánování – zmocněnci Státního úřadu plánovacího, který byl jeho kontrolním orgánem.

Nové uspořádání územních orgánů státní moci a správy spolu s rostoucími potřebami informací pro řízení a plánování vedlo k rozšíření okruhu práce oblastních statistických orgánů na další odvětvové statistiky – na statistiku průmyslu, výstavby, investic, demografie, komunálních hospodářství, statistiku pracovní neschopnosti apod. Od samých počátků nově uspořádaných oblastních statistických orgánů také krystalizovaly dvě hlavní roviny jejich činnosti:

- jednak výkon prací pro celostátní informační účely,
- jednak poskytování statistických informací řídicím územním orgánům.

Vydáním zákona o národohospodářské evidenci v roce 1951 dosáhly okresní a krajské orgány státní statistiky nového postavení. V krajích a okresech byly zřízeny krajské a okresní služby Státního úřadu statistického, které ve své činnosti nebyly závislé na příslušných národních výborech, ale podléhaly přímo Státnímu úřadu statistickému. Vedoucího krajské služby Státního úřadu statistického ustanovoval předseda Státního úřadu statistického. Krajská služba byla také zřízena pro obvod ústředního národního výboru hlavního města Prahy. Krajské službě byla podřízena okresní služba Státního úřadu statistického, zřízená ve všech okresech. V jejím čele stál okresní statistik, kterého do funkce ustanovoval předseda Státního úřadu statistického. Činnost krajských a okresních služeb se řídila plánem a pokyny nadřízených statistických orgánů. Hospodářské a personální záležitosti pracovníků krajských a okresních statistických služeb zabezpečoval Státní úřad statistický. K zabezpečení narůstajících požadavků na práci oblastních orgánů Státního úřadu statistického byly postupně okresní služby posilněny o 1 pracovníka a krajské služby diferencovaně rozšířeny až na 15 pracovníků. Také **technické vybavení** okresních a krajských služeb bylo postupně zabezpečováno psacími, sčítacími a kalkulačními stroji. Pro větší možnosti dopravního spojení s místními národními výbory a jinými zpravodajskými jednotkami byli postupně okresním statistikům přidělovány služební motocykly a příslušné vybavení. Na krajské služby byly později přiděleny služební osobní automobily.

Hlavním článkem v systému oblastních orgánů státní statistiky se staly okresní služby, neboť u nich se soustřeďovalo 86 % všech výkazů od základních vykazujících jednotek. Krajské služby byly příjemci 6 % a přímo do ústředí Státního úřadu statistického docházelo 8 % z celkového počtu výkazů. Zpracování, které orgány státní statistiky v okresech a krajích zabezpečovaly, zahrnovalo sběr, revizi výkazů, vlastní zpracování a statisticko-ekonomický rozbor výsledků, přičemž bylo řečeno, že rozborů přísluší provádět jak orgánům státní statistiky, tak výkonným orgánům národních výborů. Změny v organizaci práce okresních a krajských služeb Státního úřadu statistického byly jedním ze základních kroků pro jejich další vývoj, k němuž patřila mechanizace statistických a evidenčních prací.

V roce 1961 bylo rozhodnuto zákonem č. 56/1961 Sb. ze dne 23. června sloučit státní kontrolu se státní statistikou a zřídit **Ústřední úřad státní kontroly a statistiky** (ÚÚSKS). V krajích a okresech došlo ke zřízení krajských a okresních oddělení státní kontroly a statistiky, do nichž byly včleněny okresní a krajské služby Státního úřadu statistického. Takto vzniklé nové územní orgány byly podřízeny přímo předsedovi Ústředního úřadu státní kontroly a statistiky a vykonávaly svoji funkci nezávisle na jiných orgánech státní správy. Okresní oddělení tvořily dva odbory: kontrolní a statistický, krajská oddělení měla odbory tři: kontrolní, statistický a zpracovatelský.

Počátkem roku 1967 zákonným opatřením předsednictva Národního shromáždění č. 1/1967 Sb. došlo k **osamostatnění státní statistiky**. Vznikl Státní statistický úřad jako samostatný orgán státní správy a v okresech a krajích okresní a krajská oddělení Státního statistického úřadu. Tím byly vytvořeny příznivější podmínky pro další potřebný rozvoj státní statistiky. Celkem bylo v Československu ustanoveno 11 krajských a 108 okresních oddělení. Rokem 1969 začala další významná etapa ve vývoji orgánů i činnosti československé statistiky. Federativní uspořádání státu vedlo k vytvoření **Federálního statistického úřadu** a spolu s ním i ústředních statistických orgánů národních republik – Českého a Slovenského statistického úřadu. V roce 1969 byly z krajských oddělení SŠÚ vytvořeny oblastní odbory SŠÚ v Bratislavě, v Banské Bystrici a v Košicích a z městského oddělení hlavního města SSR Bratislavy Městský odbor SŠÚ s charakterem oblastního odboru. Okresní oddělení SŠÚ byla přímo podřízena oblastním odborům SŠÚ.

Mezi třemi ústředními statistickými úřady se vytvořila účelná dělba práce, přičemž republikové orgány se staly orgány řídicími územní statistické orgány – krajské správy a okresní oddělení. Dne 8. ledna 1969 byl zřízen **Český statistický úřad** jako ústřední orgán státní správy. Postavení je vymezeno kompetenčním zákonem České národní rady č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy, ve znění

pozdějších předpisů. Úřad hospodaří jako rozpočtová organizace, dnes organizační složka státu.

V České socialistické republice se podle § 3 zákona České národní rady č. 40/1972 Sb. zřídily krajské správy Českého statistického úřadu pro územní obvody krajských národních výborů a Městská správa Českého statistického úřadu v hlavním městě Praze pro územní obvod hlavního města. Současně byla zřízena oddělení ČSÚ pro územní obvody okresních národních výborů a městská oddělení ČSÚ pro územní obvody města Brna, Ostravy a Plzně. Městská správa v Praze vykonává na území hlavního města Prahy působnost krajské správy a v obvodech také působnost obvodních oddělení, která nebyla zřízena v jednotlivých obvodech Prahy. Městská oddělení v Brně, Ostravě a Plzni vykonávají v těchto územních obvodech působnost okresních oddělení. Oblastní orgány státní statistiky v republice jsou orgány státní správy.

Po pádu komunistického režimu v roce 1989 se obnovily předpoklady pro budování objektivní, nestranné a nestranné státní statistické služby. K 1. 1. 1993 se zánikem federace převzal ČSÚ všechny kompetence státního statistického úřadu. Jeho úkoly a postavení, stejně jako zásady a úkoly fungování státní statistické služby v ČR, upravil zákon č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, který byl novelizován k 1. 1. 2001 ve znění pozdějších předpisů.

3.5 Postavení ČSÚ ve společnosti

V čele ČSÚ stojí předseda, kterého jmenuje na návrh vlády prezident republiky. Poradním orgánem ČSÚ je Česká statistická rada, v jejímž čele stojí předseda ČSÚ. Poradními orgány předsedy jsou porada vedení, kolegium a další sbory. Působnost a složení poradních orgánů předsedy ČSÚ upravuje jednací řád poradních orgánů předsedy Úřadu.

Základním posláním ČSÚ je vytvářet objektivní a ucelený obraz společensko-ekonomického, sociálního, demografického a ekologického vývoje ČR a jejích částí. Získaná statistická data analyzuje a porovnává s mezinárodním vývojem. Zajišťuje jejich srovnatelnost ve vnitrostátním i mezinárodním měřítku. Poskytuje komplexní statistické podklady a zajišťuje úplnou harmonizaci metodických nástrojů, zásad a předpisů s platností pro celou státní statistickou službu České republiky s předpisy Evropské unie. Koordinuje státní statistickou službu v rámci státu.

V souladu s platnými zákony zajišťuje nezávislé zpracování a publikování voleb a celostátních referend.

ČSÚ zajišťuje zpravodajskou povinnost za Českou republiku vůči mezinárodním vládním organizacím na úseku oficiální statistiky.

Při výkonu svých činností se řídí právními předpisy, mezinárodními smlouvami, kterými je ČR vázána a které byly uveřejněny ve Sbírce zákonů nebo ve Sbírce mezinárodních smluv, statutem a usnesením vlády. ČSÚ plně respektuje zásadu nezávislosti a nestrannosti statistické služby. Důsledně dbá na zajištění důvěrnosti veškerých individuálních dat, která získal v rámci vlastních statistických zjišťování, ze zjišťování prováděných jinými pracovišti státní statistické služby a z administrativních zdrojů. Veškerým získaným údajům poskytuje ochranu a používá je výhradně pro statistické účely. Při vytváření statistických informací postupuje ČSÚ tak, aby nebyla narušena objektivita dat. Dbá na to, aby veškeré používané zásady, metody a nástroje byly jasně a srozumitelně definovány a aby byly transparentní a přístupné pro kontrolu objektivnosti vytvářených informací. Při své činnosti plně respektuje základní principy oficiální statistiky přijaté Statistickou komisí Organizace spojených národů. ČSÚ je *odborným garantem* veškeré metodiky státní statistické služby na území České republiky. ČSÚ spolupracuje s vysokými školami, vědeckými a výzkumnými pracovišti, odbornou veřejností i se zástupci zpravodajských jednotek a vytváří podmínky k součinnosti s nimi. Koordinuje poskytování dat a informací státní statistické služby mezinárodním institucím i stanoviska ČR, týkající se státní statistické služby na mezinárodní úrovni. Spolupracuje s mezinárodními organizacemi a jinými institucemi.

Při provádění statistických zjišťování se ČSÚ vůči fyzickým i právnickým osobám řídí hledisky potřebnosti a hospodárnosti těchto zjišťování. Dbá především na to, aby zatěžování zpravodajských jednotek a náklady na tato zjišťování nepřekročily nezbytně nutnou a objektivně zdůvodněnou míru.

Český statistický úřad zejména zabezpečuje koordinaci státní statistické služby zajišťované v ČSÚ a jednotlivými pracovišti státní statistické služby a ministerstvy, v tom

- stanovení metodiky statistických zjišťování, jejich zpracování a využití,
- sestavování programu statistických zjišťování,
- spolupráce s mezinárodními organizacemi při sjednocování mezinárodních doporučení a standardů v oblasti statistiky,
- vývoj nových statistických metod,
- sestavování národních účtů,

- vydávání širokého spektra statistických publikací a zveřejňování a poskytování statistických informací vč. metodiky jejich zjišťování.

Vytváří a spravuje statistické klasifikace, statistické číselníky, statistické registry a poskytuje z nich informace. Přiděluje identifikační čísla právnickým osobám a fyzickým osobám, které provozují podnikatelskou činnost, pokud jim je nepřiděluje rejstříkový soud nebo živnostenský úřad. Vytvořené statistické informace úřad zveřejňuje prostřednictvím publikací, rychlých informací vydávaných ve zvláštním režimu, tiskových zpráv a na internetu.

3.6 Sledované oblasti statistiky

Posláním Českého statistického úřadu je shromažďovat, zpracovávat a šířit statistické informace. Tyto informace můžeme tématicky rozdělit do 10 základních oblastí. Jsou to *souborné informace* v podobě ročenek, analýz nebo publikací, oblast *životního prostředí a zemědělství*, *práce a sociální statistiky*, činnosti v oblasti *obyvatelstva*, především demografie či sčítání lidu, domů a bytů jednou za 10 let. Další oblastí je *makroekonomika*, *zahraniční obchod*, *ceny*, *průmysl a stavebnictví*, činnosti v oblasti *služeb* a neposlední řadě jsou to *volby*.

Český statistický úřad má za úkol vytvářet a poskytovat statistické informace nejen za území celé ČR, ale rovněž za její jednotlivé části. Přestože nabídka regionální statistiky pokrývá téměř všechny oblasti statistiky, podrobnost územního pohledu se různí v závislosti na způsobu a metodě jednotlivých zjišťování. Výběrová zjišťování neumožňují v řadě případů s dostatečnou přesností poskytovat statistická data za menší územní celky.

3.7 Produkty a služby

Výsledky své činnosti ČSÚ zveřejňuje prostřednictvím internetu, formou tištěných publikací a na elektronických nosičích. Na svých internetových stránkách zveřejňuje maximum informací získaných statistickým zjišťováním. Jsou k dispozici pro každého, kdo je potřebuje a umí je použít. Jde např. o Rychlé informace, publikace v elektronické formě, veřejnou databázi a další odvětvové dotazovací aplikace. Navíc v rámci běžného režimu informačních služeb ČSÚ poskytuje (zdarma) technickou i metodickou podporu každému, kdo o ni požádá. ***Veškeré údaje na internetových stránkách ČSÚ si může kdokoliv převzít***

pro své účely bezplatně, pouze s podmínkou, že uvede jako zdroj ČSÚ. Je doporučováno uvádět i datum, kdy údaje byly převzaty.

Nestačí-li uživatelům to, co je k dispozici na internetových stránkách ČSÚ a žádají-li statistické informace (SI) v jiné formě (vytištěné, připravené dle zadání klienta, podrobnější SI apod.), pak jde obvykle o placenou službu. V souladu s § 18 zákona dodržuje ČSÚ zásadu poskytování dat zdarma, cena nabízených služeb a produktů připravených na zakázku však zohledňuje nutné náklady související s požadovanou prezentací informací.

Veřejnosti poskytuje informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů prostřednictvím regionálních pracovišť informačních služeb.

Zákon definuje státní statistickou službu jako činnost, která zahrnuje nejen získávání a vytváření informací a údajů o sociálním, ekonomickém, demografickém a ekologickém vývoji České republiky, nýbrž i *poskytování statistických informací* a jejich zveřejňování.

Ceník informačních služeb a produktů Českého statistického úřadu poskytuje společně s Edičním plánem publikací úplný přehled všeho, co mohou uživatelé od ČSÚ získat. Jedná se o materiál, který slouží nejen uživatelům, ale také pracovníkům informačních služeb, kteří jej používají při kalkulaci celkové ceny, při vkládání údajů do evidenčního systému ESO atd. Ceník je připraven tak, aby byl co nejpřehlednější a zároveň nepříliš komplikovaný. Přesto je nutné uvést několik poznámek úvodem:

- v ceníku má každý produkt svůj kód. Kódy jsou zavedeny z interních důvodů kvůli lepší orientaci v ceníku a vedení přesné evidence objednávek event. při dalším zpracování,
- všechny uvedené ceny jsou stanoveny pro "koncového uživatele" , který může statistické informace uvedené v produktech ČSÚ používat pro svoji vlastní potřebu. Využití statistických informací pro komerční využití se řídí pravidly uvedenými v kapitole M,
- v ceníku je u výběrů použita terminologie "cena za 1 záznam" nebo "cena za 1 položku". Tento termín nevyjadřuje cenu za jednotku informace, nýbrž cena za jednotlivé výběry je určena na základě časové náročnosti práce, která odpovídá složitosti organizovanosti výchozího souboru (databáze) a počtu jednotlivých výběrových kritérií a jejich kombinací, a dále na ceně práce odborného pracovníka, či programátora, atd.
- informace poskytované podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, nejsou součástí tohoto ceníku.

- tento ceník je k dispozici i na internetových stránkách ČSÚ www.czso.cz v češtině i v angličtině.
- publikace, které vydává ČSÚ, jsou součástí Edičního plánu (je vydáván každý rok a jsou v něm všechny důležité informace o každé publikaci - název, periodicita, cena, forma atd.).
- ceník spolu s Edičním plánem a Zásadami cenové strategie poskytuje úplný přehled o placených službách a produktech ČSÚ, které ČSÚ poskytuje nad rámec statistických informací poskytovaných a zveřejňovaných zdarma (internetové stránky ČSÚ, propagační letáky, vybrané brožury).

3.8 Financování a struktura

Majetek, s nímž úřad hospodaří, je ve vlastnictví státu. Úřad je podle zákona organizační složkou státu se samostatnou kapitolou státního rozpočtu.

Provozní výdaje na činnost úřadu jsou sledovány na položkách běžných výdajů. Dělí se na osobní a věcné. Osobní výdaje jsou platy zaměstnanců, ostatní platby za provedenou práci, povinné pojistné placené zaměstnavatelem na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a na veřejné zdravotní pojištění, odvody do Fondu kulturních a sociálních potřeb. Věcné výdaje tvoří nákup materiálu (knihy, nábytek, kancelářský materiál, rozmnožovací stroje apod.), nákup vody, paliv a energie, nákup služeb (poštovné, hovorné, odpad, příspěvek na stravování apod.) a ostatní nákupy (oprava a údržba automobilů, budov, počítačů, cestovné, pohoštění apod.). Toto vychází především z účetnictví a operativní evidence vedené odborem finančně majetkovým, mzdovými účtárnami a příslušnými správci rozpočtových položek, viz Tab. 1.1.

Hlavní **zdrojem příjmů** ČSÚ jsou příjmy z vlastní činnosti, které činily v roce 2007 celkem 6 598 tis. Kč. Tržby za produkty, které ČSÚ prodává, v roce 2007 dosáhly výše 5 913 tis. Kč. Nárůst tržeb souvisel s prodejem publikace ze SLDB 2001 – „Historického lexikonu obcí České republiky 1869 – 2005“, tržbami za předplatné a za produkty Registru ekonomických subjektů (dále jen RES). Průběžně se však počet vydávaných (tedy i prodávaných) publikací snižuje a naopak ČSÚ pokračuje ve zvyšování objemu poskytovaných statistických informací a služeb v elektronické formě, ať již zdarma prostřednictvím internetu, či za sníženou cenu na elektronických nosičích. Dále se rozšířil

počet výstupů ve dvoujazyčné verzi (čeština-angličtina), zvyšující dostupnost všech výstupů i zahraničním uživatelům.

Příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní nedaňové příjmy činily 1 131 tis. Kč. Příjmy z prodeje investičního majetku ve výši 1 839 tis. Kč představovaly příjmy z prodeje užívacího práva k budově Benešov na základě smlouvy s Českou pojišťovnou, a.s. ve výši 1 617 tis. Kč a příjmy za prodej plynárenského zařízení Olomouc, které odkoupila Severomoravská plynárenská, a.s. za 102 tis. Kč. Za prodej šesti služebních automobilů a dvou přívěsů z majetku dislokovaných pracovišť Ostrava, Olomouc, Brno a Plzeň to bylo celkem 120 tis. Kč. Tyto druhy příjmů však nejsou trvalým zdrojem příjmů ČSÚ.

Přijaté transfery činily 16 510 tis. Kč. Z toho 5 742 tis. Kč byly příjmy přijaté převodem prostředků od mezinárodních institucí a 16 370 tis. Kč od Evropské unie, 84 398 tis. Kč byly prostředky vlastního rezervního fondu, z fondu kulturních a sociálních potřeb nebylo čerpáno. Z vlastního rezervního fondu byly též na základě Usnesení vlády ČR č. 629 ze dne 11. června 2007 odvedeny do příjmů státního rozpočtu kapitoly VPS prostředky ve výši 58 870 tis. Kč.

Vyšší tvorba celkových příjmů oproti schválenému rozpočtu o 76 283 tis. Kč byla způsobena vyšší tvorbou nedaňových příjmů v částce 3 735 tis. Kč, příjmem z prodeje investičního majetku ve výši 1 839 tis. Kč a navýšením přijatých transferů o 70 709 tis. Kč, viz Tab. 1.2. Výdaje na volby jsou plně hrazeny ze státního rozpočtu.

Tabulka 1.1 rozpočet výdajů ČSÚ na rok 2007

v tis. Kč	rozpočet schválený k 1.1.2007	rozpočet upravený k 30.6.2007
platy a ostatní platby za provedenou práci	537 909	550 660
v tom: prostředky na platy zaměstnanců	496 072	512 453
OOV	41 837	38 207
povinné pojistné placené zaměstnavatelem	187 369	184 228
převod FKSP	9 922	10 248
věcné výdaje	181 772	164 405
běžné výdaje celkem	916 972	909 541
kapitálové výdaje	53 800	54 000
výdaje celkem	970 772	963 541
počet zaměstnanců (osoby)	1 821	1 821
průměrný plat	22 701 Kč	23 451 Kč

Tabulka 1.2 údaje o příjmech

Ukazatel v tis. Kč	Rozpočet 2007		Skutečnost 2007	Plnění v %
	schválený	upravený		
	1	2	3	4
Příjmy z vlastní činnosti	3 907	3 907	6 598	168,88
Přijaté sankční platby a vrátky transferů			6	
Příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní nedaňové příjmy	93	93	1 131	1 216,13
Nedaňové příjmy	4 000	4 000	7 735	193,38
Příjmy z prodeje dlouhodobého majetku a ostatní kapitálové příjmy			1 839	
Kapitálové příjmy			1 839	
Neinvestiční přijaté transfery	35 801	35 801	106 510	297,51
Přijaté transfery	35 801	35 801	106 510	297,51
Příjmy celkem	39 801	39 801	116 084	291,66

Činnost Úřadu je přímo řízena předsedou Úřadu nebo jeho zástupci. Základem **organizační struktury** Úřadu jsou sekce, které řídí vrchní ředitelé. Každá sekce se skládá nejméně ze dvou odborů. Jednotlivé odbory vedou ředitelé odborů. Postavení odboru má i samostatné oddělení. Odbory se člení na oddělení, řízené vedoucími. Na stanovených dislokovaných pracovištích v krajích zastupují Úřad regionální zmocněnci, které k tomu zmocňuje předseda Úřadu. Regionální zmocněnci tvoří tým odborných zaměstnanců - poradců vrchního ředitele příslušné sekce. Všechny uvedené vedoucí zaměstnance jmenuje předseda Úřadu. Pracovní náplň, vztahy jednotlivých útvarů a pravomoci jejich vedoucích, upravuje organizační řád Úřadu, vydávaný předsedou Úřadu. Za účelem zajištění vnitřní činnosti Úřadu vydává předseda Úřadu vnitřní předpisy formou řádů, směrnic a rozhodnutí.

3.9 Materiálně - technické zabezpečení

Původním sídlem statistického úřadu hned po jeho vzniku bylo Dražického náměstí na Malé Straně. Do roku 1948, kdy se úřad přestěhoval do Karlína, vystřídal řadu adres – například Holečkovu ulici na Smíchově či Nábřeží kpt. Jaroše v Holešovicích. Zřejmě nejznámějším působištěm ČSÚ však byl Karlín – Sokolovská ulice n. č. 142. Zkratka n. č. znamenala „nouzové číslo“, protože úřad zde neměl stálé číslo popisné. Šlo totiž o provizorní stavbu z konce druhé světové války, určenou jako nouzové sídlo železnic. Budovu tvořily tři propojené třípodlažní administrativní budovy, dva pavilony s kuchyní a jídelnou a několik přístaveb. Rekonstrukci a plánovanou dostavbu v letech 1997 až 2002 zastavila povodeň v létě 2002, při které sahala voda nad úroveň prvního patra. Český statistický úřad prodal své dřívější sídlo skupině Immorent v roce 2005 za 371 milionů korun. Šlo tehdy o jednu z nejvýznamnějších transakcí roku. Hned na jaře roku 2003 však započala **stavba nové budovy** v Praze 10 na Skalce a na začátku roku 2004 mohl Český statistický úřad přivítat své návštěvníky na nové adrese – Na padesátém 81, Praha 10.

Budova ČSÚ Ostrava je jedinou budovou za Moravskoslezský kraj, která je ve vlastnictví ČSÚ. Ostatní okresní pracoviště MS kraje jsou v pronajatých budovách nebo kancelářích. Oprava a údržba budovy se řeší dle situace dodavatelskými smlouvami. V budově je zabezpečovací systém firmy FITECHnick, který je napojen na Policii ČR. Autopark v Moravskoslezském kraji je zabezpečen čtyřmi referentskými vozy ve vlastnictví ČSÚ Praha a čtyřmi pronajatými vozy od leasingové společnosti na dobu určitou. Svoz a odvoz pošty zabezpečuje na základě dohody Česká pošta, s.p.. Zásobování spotřebním

materiálem, kancelářskými potřebami a ostatním drobným materiálem je celorepublikově zajištěno dodavatelským způsobem firmou na základě výběrového řízení. Úklid budovy je zabezpečen dohodou o pracovní činnosti, vždy na 1 rok.

3.10 Informační technologie

Jedním ze základních cílů používání informačních a komunikačních technologií veřejnou správou je poskytování rychlejších, profesionálnějších a méně komplikovaných služeb nejširší veřejnosti. Pro splnění těchto cílů je velmi důležité, jak jsou orgány veřejné správy vybaveny informačními technologiemi a do jaké míry jsou jejich zaměstnanci připraveni je používat.

Zpřístupnění informací a *on-line služeb* na webových stránkách veřejné správy je jednou z klíčových rolí ve sbližování veřejné správy a veřejnosti. Informační technologie již nejsou zdaleka považovány za pouhý prostředek modernizace vnitřních činností úřadů, ale jsou chápány jako efektivní nástroj pro poskytování informací a služeb občanům. Na webových stránkách již úřady zcela běžně informují o činnosti úřadu, jeho jednáních, rozpočtech či rozhodnutích. Díky informacím o personálním obsazení úřadu, nabídce e-mailového kontaktu a diskusním fórům, je možná rychlá zpětná vazba na veškerá sdělení a rozhodnutí úřadů. Webové stránky velkých institucí mají dnes již spíše formu portálů, které nabízejí velké množství informací a služeb pro specifické skupiny uživatelů. *Webové stránky* také slouží jako informační uzel pro společenské a kulturní dění v obci či kraji.

Zajímavé je mezinárodní srovnání v používání on-line služeb ve vztahu k veřejné správě daného státu. Nejčastěji provozovanou činností na internetu ve vztahu k veřejné správě, kterou uváděli dotazovaní jednotlivci ve všech zemích, bylo vyhledávání informací. Na druhém místě je stahování formuláře a nejméně často vyplňují jednotlivci formulář on-line. Internet ve vztahu k veřejné správě nejvíce využívají občané skandinávských zemí, Nizozemska, Německa či Francie. Česko je se svými hodnotami společně například s Itálií, Polskem a Řeckem v poslední třetině pomyslného žebříčku zemí.

Pro ČSÚ byl v oblasti informačních a komunikačních technologií především rok 2007 ve znamení dokončení rozsáhlé akce z roku 2006 – kompletní obměny personálních počítačů v celém úřadu. Druhá polovina roku naopak patřila přípravě a zahájení projektu významné obměny centrálního výpočetního střediska, jejíž realizace proběhla v polovině roku 2008. ČSÚ jako jeden z prvních úřadů státní správy použil metodu soutěžního dialogu.

Ze strany veřejnosti je vyvíjen tlak na vytvoření formuláře *Oznámení ekonomického subjektu* pro fyzické a právnické osoby v elektronické podobě. Žadatelé o IČO tuto službu často požadují, mohli by formulář vyplnit v počítači, potvrdit a poslat poštou.

4. Problémy registru ekonomických subjektů

4.1 Charakteristika registru ekonomických subjektů

Jedním z mnoha produktů ČSÚ je Registr ekonomických subjektů. Registr ekonomických subjektů je veřejným seznamem, který je veden Českým statistickým úřadem podle § 20 zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě. Zápis do RES má pouze evidenční význam. RES je veřejný a přístupný na webových stránkách Českého statistického úřadu - www.czso.cz. Do registru se zapisují ekonomické subjekty. Ekonomickým subjektem je každá právnická osoba, fyzická osoba s postavením podnikatele a organizační složka státu, která je účetní jednotkou bez ohledu na to, jakou činnost vykonávají. *Fyzické osoby* zahrnují soukromé podnikatele podnikající dle živnostenského zákona, samostatně hospodařící rolníky a dále fyzické osoby provozující jinou podnikatelskou činnost podle zvláštních předpisů.

Právnické osoby zahrnují sdružení fyzických a právnických osob. Nejčastějšími případy takových sdružení jsou sdružení vytvářená podle obchodního zákoníku: komanditní společnosti, společnosti s ručením omezeným a akciové společnosti. Dalšími sdruženími jsou občanská sdružení, politická hnutí a strany, zájmová sdružení, komory (notářů, architektů, lékárníků). Mezi právnické osoby patří také jednotky územní samosprávy zřízené zákonem upravujícím samosprávu obce a jiné subjekty, o kterých to stanoví zákon (banky, spořitelny, příspěvkové a rozpočtové organizace). RES se průběžně aktualizuje a jeho časový snímek - stav ke konci měsíce - je přístupný na internetových stránkách ČSÚ. Každé čtvrtletí jsou k dispozici informace o počtu evidovaných subjektů podle vybraných základních třídících hledisek, viz Tab. 1.3.

Tabulka 1.3 počty jednotek v registru ekonomických subjektů podle územního členění (stav k 31.12.2008)

Územní členění	Celkem		z toho vybrané právní formy					
			soukromí podnikatelé		obchodní společnosti		družstva	státní podniky
	celkem	z toho zapsaní v obchodním rejstříku	celkem	z toho akciové společnosti				
					abs.	v %		
Hlavní město Praha	471 183	18,46	276 747	3 940	116 651	10 032	6 118	143
Středočeský kraj	293 024	11,48	222 825	2 190	26 065	1 385	1 037	47
Jihočeský kraj	151 989	5,96	114 979	850	13 098	771	731	20
Plzeňský kraj	136 698	5,36	98 182	825	12 353	679	505	14
Karlovarský kraj	80 802	3,17	57 080	662	7 743	290	159	19
Ústecký kraj	175 521	6,88	129 110	1 748	15 818	871	487	46
Liberecký kraj	114 491	4,49	88 642	871	9 869	494	406	25
Královéhradecký kraj	130 544	5,12	100 624	767	10 974	797	598	31
Pardubický kraj	109 524	4,29	83 459	746	8 840	573	455	22
Vysočina	101 703	3,98	77 505	468	7 127	452	558	8
Jihomoravský kraj	276 783	10,85	200 238	2 027	37 463	2 769	1 904	70
Olomoucký kraj	135 028	5,29	105 984	529	10 447	765	578	21
Zlínský kraj	134 373	5,27	104 877	683	12 840	818	310	14
Moravskoslezský kraj	240 486	9,42	184 764	1 193	22 021	2 004	1 492	46
C e l k e m	2 552 149	100,00	1 845 016	17 499	311 309	22 700	15 338	526

Programový systém RES vznikl v letech 1994 až 1998 jako nástroj správy statistických dat o ekonomických subjektech ČR. Vývoj projektu RES byl veden společností Oracle Czech, s využitím dalších dodavatelů – Reason Software (analytické práce) a BIOS, s.r.o. (vývojové a analytické práce). Vývojový tým projektu dále obsahoval zástupce provozovatele RES – ČSÚ. Vzhledem k nutnosti harmonizace údajů RES s doporučeními EU byla vyvinuta v průběhu let 2000 až 2002 verze 4. Projekt RES je v současnosti v rutinním provozu ve verzi 4.0.0. Programový systém RES je řešen v architektuře klient/server. Podmínkou úspěšné práce se systémem RES je proto splnění komplexu požadavků na technické vybavení pracovní stanice a serveru, programovou konfiguraci stanice a serveru, funkčnost síťového spojení a v neposlední řadě na organizační zabezpečení přístupu k datům. Pouze současné splnění uvedených požadavků může uživateli zaručit bezpečný a uživatelsky přívětivý provoz systému RES.

Jedním ze základních organizačních požadavků pro provoz systému je nezbytné zajištění ochrany dat uložených v registru definováním a posléze dodržováním režimu přístupu k datům, to je režimem přidělování oprávnění a uživatelských hesel. Systém RES disponuje vlastní ochranou proti zneužití dat, postavenou na bezpečnostním modelu systému

Oracle. Ten umožňuje definovat oprávnění k nakládání s daty (role) s konkrétně definovanými přístupovými právy k datům tak, aby pouze osoba s přidělenou rolí mohla s daty adekvátně pracovat. Takový bezpečnostní model vylučuje osobě neoprávněné data číst, resp. měnit.

Pro reálný provoz potřebuje podporu v organizačním schématu pro práci s daty. Toto schéma musí rozdělit oprávnění pro práci s daty mezi možné uživatele a pečlivě zvažovat přidělení práv jednotlivým uživatelům podle jejich zařazení do řetězce správy dat RES.

4.2 Struktura

Do registru ekonomických subjektů se zapisují tyto údaje

- a) identifikační číslo,
- b) obchodní firma (název),
- c) u právnických osob a organizačních složek státu sídlo, u fyzických osob místo podnikání,
- d) územní identifikace sídla a místa podnikání, poštovní adresa, popřípadě telekomunikační spojení,
- e) předmět podnikání nebo jiné činnosti,
- f) právní forma,
- g) datum vzniku právnické osoby a organizační složky státu; u fyzické osoby datum vydání povolení nebo dokladu o registraci nebo zápisu opravňujícího ji k podnikání,
- h) datum a příčinu zániku právnické osoby a organizační složky státu; u fyzické osoby datum a příčinu zániku oprávnění podnikat,
- i) kategorie velikosti ekonomického subjektu,
- j) sektor pro národní účty (zařazení do klasifikace),
- k) u fyzické osoby rodné číslo,
- l) počet zaměstnanců,
- m) výše příjmu (výnosu),
- n) výše základního kapitálu nebo nadačního jmění nebo kmenového jmění,
- o) výměra obhospodařované zemědělské a lesní půdy,
- p) výměra obhospodařované orné půdy,
- r) skutečnost, zda subjekt skutečně podniká, či nikoliv,
- s) hodnota zboží přijatého za příslušné kalendářní období z ostatních členských zemí Evropských společenství,

t) hodnota zboží odeslaného za příslušné kalendářní období do ostatních členských zemí Evropských společenství.

Do registru ekonomických subjektů se zapisují také *vnitřní (místní) jednotky* ekonomického subjektu. Údaje potřebné pro zápis vnitřní jednotky do registru je ekonomický subjekt povinen sdělit, pokud ho o to Český statistický úřad požádá.

Z údajů o vnitřních jednotkách se do registru ekonomických subjektů zapisují

- a) identifikační kód,
- b) typ vnitřní jednotky,
- c) název,
- d) adresa a územní identifikace,
- e) předmět činnosti,
- f) datum vzniku,
- g) datum zániku,
- h) kategorie velikosti,
- i) počet zaměstnanců,
- j) objem tržeb.

Je-li vnitřní jednotkou ubytovací zařízení, pak se kromě údajů podle odstavce 3 dále zapisují

- a) druh kategorie a sezónnost ubytovacího zařízení,
- b) kapacita ubytovacího zařízení využívaná pro přechodné ubytování osob,
- c) počet osob zabezpečujících provoz ubytovacího zařízení.

Český statistický úřad registr ekonomických subjektů průběžně aktualizuje. Za tím účelem je oprávněn jednou do roka požádat ekonomický subjekt o sdělení potřebných údajů. **Ekonomický subjekt** je povinen jeho žádosti ve stanovené lhůtě vyhovět.

Údaje za místní jednotku uvedené v odstavci 1 písm. a) až j), v odstavci 3 písm. a) až h) a v odstavci 4 písm. a) jsou veřejné údaje a poskytují se každému, kdo o to požádá. Údaje uvedené v odstavci 1 písm. k) až t), odstavci 3 o činnostních jednotkách, v odstavci 3 písm. i) a j) o místních jednotkách a v odstavci 4 písm. b) a c) jsou neveřejné, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak. Český statistický úřad je poskytnout ministerstvu, které zajišťuje státní statistickou službu a dále jinému státnímu orgánu nebo orgánu územní samosprávy, jestliže tento orgán bude k získání požadovaného údaje oprávněn podle zvláštního zákona a nepůjde-li o údaj získaný pro statistické účely.

V RES jsou zaznamenány údaje o všech ekonomicky činných subjektech v ČR. Obsahuje jejich identifikaci spolu s administrativně nebo statisticky důležitými

charakteristikami subjektu (tzv. atributy). Atributy jsou členěny po zdrojích, odkud přicházejí. Toto členění je důležité, protože různé zdroje mají různé priority a různý vliv na statistický pohled na podnik.

4.3 Zdroje dat

Pro Český statistický úřad byl vyvinut systém evidence ekonomických subjektů působících v České republice. Systém RES patří mezi základní integrační nástroje ČSÚ. Registr eviduje data z administrativních zdrojů (Obchodní rejstřík, Registr živnostenských oprávnění) a ze statistických zdrojů (data ze statistických šetření).

Obchodní rejstřík je veřejný registr - seznam, ve kterém jsou evidovány subjekty (podniky, společnosti, organizace), kterým to ukládá zákon. Zápis do obchodního rejstříku provádí rejstříkový soud, který je podřízený Ministerstvu spravedlnosti. V obchodním rejstříku jsou uvedeny základní identifikační údaje subjektu, předmět jeho činnosti, statutáři, struktura majetku a další klíčové informace související se subjektem.

Živnostenský úřad vede agendu vzniklých a zaniklých živnostenských oprávnění v důsledku vzniku nebo zániku fyzických a právnických osob, vzniku nebo výmazu zahraničních osob z OR nebo uplynutím doby, na kterou byl vydán průkaz živnostenského oprávnění.

Ministerstvo vnitra eviduje a zapisuje zájmová sdružení, spolky a svazky. **Ministerstvo kultury** eviduje církevní, náboženské společnosti a jiné právnické osoby, které odvozují svou právní subjektivitu od církví a náboženských společností. **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy** eviduje školské právnické osoby.

Rejstříkový soud, živnostenský úřad a ministerstva předávají v pravidelných intervalech Českému statistickému úřadu v elektronické podobě aktualizací soubory s nově zapsanými skutečnostmi. Tyto data ČSÚ převádí do struktury registru ekonomických subjektů a těmito daty RES aktualizuje.

Registr se dále aktualizuje **ručně o subjekty podnikající na základě zvláštních zákonů**, kterým přiděluje IČO ČSÚ – např. zprostředkovatelé penzijního fondu, provozovatel nestátního zdravotnického zařízení, organizační složka státu či zprostředkovatel zaměstnání.

Když jsem v roce 1997 byla přijata jako odborný zaměstnanec ČSÚ na oddělení registru, mou náplní práce byla již od začátku aktualizace registru. Veškeré aktualizací věty se ovšem pořizovaly ručně, takže si vzpomínám, jak nám denně chodily obálky od

Rejstříkového soudu a živnostenského úřadu s novými, změnovými či zánikovými skutečnostmi. Veškeré tyto údaje se ručně pořizovaly a aktualizovaly se jimi data v registru. Byla to náročná, monotónní a vyčerpávající práce, která nezaručovala stoprocentní bezchybnost.

Zpracování dat do centrálního registru probíhalo na několika úrovních. Zpracované data za jednotlivé okresy se nejprve na disketách, později přes datové linky posílaly na krajská pracoviště, kde se dávky sehrály v systému DATAMAN do jedné dávky za kraj. Tato aktualizací dávka za kraj se posílala do Prahy, kde se sehrála do jednoho centrálního registru. Ten byl následně distribuován na krajské pracoviště jako celorepublikově aktualizovaný registr, kde sloužil k dalšímu využití.

Proto je neocenitelnou součástí vývoje v oblasti informačních technologií, že téměř všechna data se nyní přebírají v elektronické podobě a ručně se opravuje jen malá část dat. Také práce v databázovém systému ORACLE umožňuje celorepublikově on-line připojení a propojení registru, takže aktualizovaná data jsou k nahlédnutí téměř okamžitě.

Dalším zdrojem dat pro registr jsou data ze *statistických zjišťování*. Programy statistických zjišťování obsahují seznamy statistických zjišťování a charakteristiky jednotlivých zjišťování stanovené zákonem č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů. Program statistických zjišťování na každý rok je zveřejněn ve vyhlášce, což je základní podmínkou vzniku zpravodajské povinnosti pro ekonomické subjekty, které jsou k jejímu plnění vyzvány zpravidla písemně Českým statistickým úřadem nebo příslušným resortním pracovištěm státní statistické služby. Výsledky těchto šetření se promítají do registru.

Při aktualizaci RES je nezbytné zajistit konzistentnost stavu RES pro potřeby hromadných výstupů – křížové tabulky, datové exporty a příprava zjišťování. Významným požadavkem je zabezpečení dat v RES proti byť neúmyslnému poškození dat (např. změnou některého z atributů) a tím označení jednotky stavem 'R' a tedy vyřazením z hromadných úloh. Proto byl pro aktualizaci RES zvolen mechanismus oddělení datového prostoru určeného k editaci od prostoru s trvalými daty.

V rámci *dávkové aktualizace* je RES aktualizován daty ze zvoleného datového zdroje - daty z okresních živnostenských registrů, daty ze zjišťování, daty z profesních komor, krajských obchodních rejstříků, daty stabilizace OKEČ z koordinační databáze. Funkce dávkové aktualizace obsahuje nástroje na vstup dat z externího zdroje (zdroje mimo Oracle) nebo externích vstupních tabulek Oracle (mimo schéma RES), jejich převod do prostředí Oracle-RES a následné zpracování. Při zpracování jsou data podrobena odvození a testování

s možností ruční korekce vstupních dat. *Funkce pořizování a ruční aktualizace* off-line umožňuje ruční zadávání dat nových jednotek resp. ruční editaci stavu záznamů u jednotce v historickém pohledu nebo poslední stav. Důležitou volbou této skupiny funkcí je volba datového zdroje. Ta ovlivňuje, do kterého zdroje budou data pořizována nebo v něm editována.

Od 1. 1. 2008 došlo ke *změně při aktualizaci RES*, kdy zpracování začalo probíhat podle územní působnosti *nových krajů*. Hlavními důvody bylo zrušit vazbu na staré územní členění, odstranit nerovnoměrné rozložení práce s RES a začlenit aktualizaci RSO do oddělení správy RES, které se přejmenovaly z oddělení správy RES na oddělení správy registrů. Mezi jednotlivými odděleními správy registrů došlo k *předání správy RES* u 7 okresů: do Českých Budějovic přešla správa 3 okresů z Brna a 1 okresu z Hradce Králové, do Ústí nad Labem přešla správa 1 okresu z Hradce Králové, do Brna přešla správa 1 okresu z Ostravy a do Ostravy přešla správa 1 okresu z Brna.

4.4 Klasifikace a číselníky

Nezbytnou součástí registru jsou *klasifikace a číselníky*. Statistická klasifikace představuje hierarchicky uspořádané třídění určitých ekonomických, sociálních nebo demografických jevů či procesů. Číselníkem se rozumí uspořádaný seznam kódů a jim přiřazených významů. V roce 2007 proběhly změny mezinárodních standardů a jejich implementace do statistických činností. V průběhu roku byla schválena národní verze Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE), byl vytvořen převodník mezi OKEČ a CZ-NACE, vytvořena Klasifikace produkce (CZ-CPA) a sdělením ČSÚ zavedena Mezinárodní klasifikace vzdělání (ISCED 97). Významnou složkou byla i spolupráce na vytváření Klasifikace statistických okruhů a rovněž příprava revidované Klasifikace zaměstnání (CZ-ISCO). Další aktualizace proběhly u Klasifikace kmenových oborů vzdělání (KKOV) a Klasifikace územních statistických jednotek (CZ-NUTS), na národní i mezinárodní úrovni byly projednány změny v Kombinované nomenklatuře (KN). Vzhledem k využívání statistických klasifikací i mimo resort byly aktuální informace zveřejňovány na webových stránkách ČSÚ. Klasifikace jsou pro co nejširší využití zadávány do metainformačního systému SMS.

Statistická klasifikace představuje hierarchicky uspořádané třídění určitých ekonomických, sociálních nebo demografických jevů či procesů. Klasifikační třídění sleduje

návaznost jevů a procesů od obecnějšího k detailnějšímu. Jevy a procesy jsou v klasifikacích uspořádány a rozčleněny zpravidla do tříd a podtříd, skupin a podskupin, oddílů a pododdílů, kdy vyšší stupeň struktury se rozkládá na detailnější nižší stupně a existuje hierarchické logické uspořádání podřízení a nadřazení jednotlivých stupňů klasifikace. Všechny platné statistické klasifikace jsou závazné jak pro orgány vykonávající státní statistickou službu, tak pro zpravodajské jednotky, které poskytují údaje pro statistická zjišťování prováděná státní statistickou službou.

Statistický číselník představuje vzestupně či sestupně uspořádanou řadu číselných znaků, písmen či jejich kombinací. Tyto znaky jsou přiřazeny k určitému verbálnímu popisu jevů či procesů se základní společnou charakteristikou. Mezi jednotlivými prvky číselníku neexistuje (ve většině případů) jejich nadřazenost či podřízenost. Číselníkem se rozumí uspořádaný seznam kódů a jim přiřazených významů. Číselníky jsou součástí statistického informačního systému. Číselníky se průběžně aktualizují.

4.5 Možnosti využití

Základním určením aplikace RES je správa statistických dat o ekonomických subjektech a poskytování informací o subjektech pro statistická pracoviště. Tomuto určením je přizpůsoben i režim práce s daty, resp. možnosti získávání informací. Informace poskytované aplikací jsou:

- detailní informace o jednom subjektu v časovém řezu s dostupem podle IČO, zkráceného názvu nebo rodného čísla fyzické osoby. K tomu aplikace umožňuje zobrazit data jednoho ekonomického subjektu ve zvoleném časovém okamžiku s možností pohybu po časové ose platnosti záznamů po věcných entitách,
- statistický pohled na data RES – tabulky křížových přehledů a datové exporty ve zvolených strukturách. K tomu aplikace dovoluje detailně definovat kritéria výběru dat zahrnutých do šetření a formu výsledné prezentace dat (datová tabulka, exportní datový soubor),
- přehled číselníků RES. Aplikace umožňuje selektivně zobrazovat významy kódů jednotlivých číselníků RES. Základem číselníku RES jsou data systému METIS, upravená pro potřeby RES. Úprava dat spočívá zejména v rozšíření časové platnosti přípustného výskytu atributu v RES. Některá data jsou přebírána přímo z registru CRSO,

- pomocné informační výstupy obsahující seznam platných uživatelů RES i s administrativním zařazením v ČSÚ a Plán úloh zjišťování ČSÚ.

4.6 Možnosti vyhledávání

Vyhledávání v RES - aplikace na stránkách ČSÚ umožňuje hledání v registru podle IČO nebo podle názvu firmy. Naleznete zde adresu sídla firmy, její právní formu, zařazení podle oboru činnosti nebo podle počtu zaměstnanců.

Registr se také využívá ve státní statistické službě ke stanovení zpravodajských jednotek pro statistická zjišťování. RES obsahuje atributy potřebné pro statistická zjišťování, z nichž 17 je přístupno veřejnosti, viz Tab. 1.4. Nejdůležitější jsou IČO organizace, právní forma, kategorie počtu zaměstnanců, název, adresa firmy a PSČ.

Tabulka 1.4 struktura věty RES pro externí uživatele

Pořadové číslo	Název atributu	Číselník	Akronym	Počet znaků
1.	Identifikační číslo		ICOF	8
2.	Datum vzniku (struktura DATE)		DDATVZN	8
3.	Datum zániku (struktura DATE)		DDATZAN	8
4.	Způsob zániku	0572	ZPZANF	2
5.	Datum aktualizace (struktura DATE)		DDATPAKT	8
6.	Právní forma (statistická)	0056	FORMAF	3
7.	Převažující činnost (statistická)	5501	OKECF	6
8.	Kategorie dle počtu pracovníků	0579	KATPOF	3
9.	Identifikační číslo základní územní jednotky sídla organizace		ICZUJF	6
10.	Kód okresu sídla (dle CZ-NUTS)	0090	NUTS4	6
11.	Firma, název (jméno)		FIRMA	254
12.	Zkrácený obchodní název (jméno)		NAZ23F	23
13.	Adresa sídla: PSČ		PSCF	5
14.	Adresa sídla: obec		OBECF	40
15.	Adresa sídla: část obce		COBCEF	40
16.	Adresa sídla: ulice a číslo domu		CULICEF	40
17.	Kód institucionálního sektoru	5565	ISEKTORF	5
	CELKEM			465

4.7 Poskytování údajů

Pro poskytování údajů z těchto registrů platí ustanovení § 20 odst. 7 a 8, § 20a odst. 10 a 11 a § 20b odst. 4 zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů. Při poskytování dat ČSÚ důsledně dodržuje ochranu individuálních dat dle příslušných ustanovení zákona č. 89/1995 Sb., zákon o státní statistické službě, v platném znění.

Správa registrů je distribuována po celém území ČR. Součástí výstupu z RES je i poskytování dat veřejnosti prostřednictvím internetu. Uživatelům, kteří potřebují informace z Registru ekonomických subjektů ČR, nabízíme možnost objednat si kompletní databázi nebo výběr z této databáze podle vlastního specifického požadavku včetně vyhledávání konkrétní firmy podle IČO nebo názvu. Hlediska výběru je možno zadat podle okruhu atributů informační věty RES. Celý registr je distribuován na CD ROM, výběry z registru podle zadaných kritérií na disketách a v omezeném rozsahu daném počtem požadovaných adres i ve formě tiskových sestav. Aktualizovaná verze registru je k dispozici v měsíční periodicitě. Kompletní RES je distribuován jako produkt RES-MS, který obsahuje databázi, číselníky a prohlížeč pro komfortní práci s databází.

Poskytování údajů z RES - údaje o ekonomickém subjektu uvedené v § 20 odst. 3 písm. a) až j) jsou veřejné a je možno je poskytnout každému, kdo o to požádá buď bezplatně nebo za sjednanou cenu jednotlivě za ekonomický subjekt ve formě výpisu z RES nebo ve formě datového souboru v dané struktuře v rozsahu celého RES nebo definované podmnožiny.

Tržby za prodej RES se již několik let přibližují 60 % z celkového podílu tržeb za produkty ČSÚ. Zákazníci mají stále zájem jak o celou databázi RES, tak o dílčí výstupy z něj. Stabilní je rovněž zájem o nestandardní výstupy, které se podílejí na tržbách ČSÚ dvaceti procenty.

V roce 2007 celkem 159 klientů prodloužilo dohodu s ČSÚ z předcházejících let na pravidelnou aktualizaci RES, dále bylo uzavřeno 8 nových smluv. Navíc bylo na základě dohody uzavřeno 22 nových smluv na jednorázový odběr RES.

4.8 Zkvalitnění dat v registru

V oblasti statistických registrů byly v roce 2007 práce zaměřeny především na další rozvoj jednotlivých registrů vedených ČSÚ a na jejich vzájemné propojování a sjednocování obsahu. Do registru ekonomických subjektů byla implementována nová klasifikace ekonomických činností CZ-NACE, která se používá pro vyjádření předmětu podnikání nebo činností ekonomických subjektů. Veřejnosti jsou dostupné tyto informace o ekonomických subjektech na internetových stránkách ČSÚ. Registr byl rozšířen o další statistickou jednotku – *skupina podniků* a byly poprvé popsány a zařazeny do registru velké skupiny podniků působící v ČR s cílem navázat se na mezinárodní registr skupin podniků připravovaný v rámci EU. Za tímto účelem vznikl výkaz, jehož cílem bylo získat informace o vlastnické provázanosti jednotlivých podniků, které slouží k definování a popsání nové statistické jednotky. Údaje charakterizující ekonomické subjekty – údaje o hlavních akcionářích/společnících na i mimo území České republiky (ČR) – struktura, hlasovací práva (podíly); údaje o dceřiných společnostech na území ČR – identifikace společnosti, procento disponibilního drženého kapitálu, procento hlasovacích práv; mimo území ČR – identifikace společnosti, hlavní činnost, právní forma, počet zaměstnanců, hodnota držených cenných papírů a podílů, procento disponibilního drženého kapitálu, procento hlasovacích práv. Jedná se o roční výkaz a výsledky šetření jsou implementovány do registru. Pokračovaly práce na propojování s dalším statistickým registrem – registrem sčítacích obvodů a budov v oblasti adres a územních identifikací.

Registr sčítacích obvodů a budov představuje hierarchicky uspořádanou soustavu evidovaných objektů, která podchycuje jejich vzájemné vazby a změny v obsahu, čase a prostoru. Registr sčítacích obvodů a budov (dále RSO) eviduje soustavu územních prvků a územně evidenčních jednotek, která podchycuje územní, správní, sídelní a statistické struktury. Dále eviduje budovy nebo jejich části (vchody) s přidělenými popisnými nebo evidenčními čísly. Předmětem registru jsou statistické budovy s čísly domovními a budovy bez samostatných čísel, pokud se v nich vyskytují samostatné vchody s byty (tzn. vedlejší budovy). Dále obsahuje katastrální budovy jako prostorově soustředěný celek, který je navenek uzavřen obvodovými stěnami a střešní konstrukcí ve smyslu katastrálního zákona a navazujících předpisů, tzn. na základě prohlášení vlastníka. Pro účely tohoto registru tvoří *soustavu územních prvků*: oblast, kraj, okres, obec, městský obvod, resp. městská část, základní územní jednotka, katastrální území, územně technická jednotka, základní sídelní

jednotka, statistický obvod a parcela. *Soustavu územně evidenčních jednotek* pak představuje část obce, ulice a ostatní veřejná prostranství. Do registru se zapisují velikostní kategorie sledovaných jednotek a příslušnosti území ke správním obvodům. Součástí registru jsou adresy budov a vedlejších budov (vchodů) s plnohodnotnou územní identifikací (včetně souřadnicového vyjádření) a atributy. RSO představuje jednotný databázový a geografický model administrativní, technické, sídelní a statistické struktury státu: Česká republika, území, oblasti, kraje, okresy, obce, části obce, městské obvody/městské části, katastrální území, územně technické jednotky, základní sídelní jednotky, statistické obvody, budovy, ulice a ostatní veřejná prostranství, odvozené jednotky správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem, správních obvodů obcí s rozšířenou působností, aj., správní obvody hlavního města Prahy, statistické územní jednotky (nazvané NUTS, resp. lokální administrativní jednotky pro úroveň okresů a obcí tzv. LAU 1 a 2). Jednotlivé geografické produkty (výstupy) jsou odvozeny od nejpodrobnějších úrovní, tj. od statistických obvodů a budov, a metodou down-top jsou generovány geografické vrstvy výše uvedených nadřazených prvků s přesností používaných mapových podkladů (viz následující podkapitola). Pro účely prezentace jsou vrstvy převáděny (generalizovány) do požadovaných menších měřítek (např. 1:150 000). Základní *význam registru* spočívá v tom, že je nástrojem aktualizace opory pro zabezpečování statistických zjišťování, u kterých je výběrovou jednotkou bytová domácnost, a dále pro vedení statistických registrů a pro územní přípravu, zpracování a prezentaci sčítání lidu, domů a bytů. Pro veřejnost slouží od roku 2004 a mj. plní úlohu správce územních identifikací. Významnou součástí je údržba územních číselníků, včetně časových a věcných vazeb mezi jednotkami, a zpracování metadat o produktech registru. Vymezování územních prvků nad mapovými podklady je integrální součástí nástrojů RSO a další možností jak propojovat a využívat statistický a geografický informační systém. Pro registr se používají mapy středního měřítka (Základní mapa České republiky 1:10 000, Základní báze geografických dat – ZABAGED 2) a velkého měřítka (mapy katastru nemovitostí, letecké snímky). RSO respektuje závazný Standard státního informačního systému k územní identifikaci, publikovaných ve sborníku Standardu státního informačního systému České republiky. V roce 2006 byla kategorie sčítacích obvodů přejmenována na statistické obvody, kterými se rozumí nejmenší územní jednotky, z nichž se skládají katastrální území a základní sídelní jednotky, jejichž síť vykryvá celé území České republiky, které slouží k podrobnému popisu území a vytváření statistických zón. Registr se v roce 2004 sloučil s Územně identifikačním registrem základních sídelních jednotek Ministerstva pro místní rozvoj.

K průběžné aktualizaci registru využívá **administrativní zdroje dat** a **vlastní statistické zdroje**. Administrativními zdroji dat se rozumí informační systém katastru nemovitostí, katastrální mapy, ZABAGED, administrativní hranice, územně identifikační registr adres (je referenčním místem pro číselník ulic a veřejných prostranství), příprava zpracování adres ze systému evidence obyvatelstva Ministerstva vnitra (od roku 2007), kromě toho od března 2004 přešla agenda ÚIR-základních sídelních jednotek pod správu registru.

Vlastními statistickými zdroji jsou - statistické zjišťování o budovách u obecních úřadů (jednorázově), statistické zjišťování o budovách u stavebních úřadů (čtvrtletně, od roku 2005 měsíčně), statistické zjišťování o lokalizaci budov u katastrálních úřadů (ročně, od roku 2006 pololetně), podklady od úřadů obcí (průběžně a na vyžádání, Praha měsíčně), sčítání lidu, domů a bytů, zpětné informace od uživatelů (Portál veřejné správy, Česká pošta, Telefonica O2, Seznam, Hasičský záchranný systém, aj.).

Úplná historie sledovaných objektů v registru začíná 1. březnem 2001, datem sčítání lidu, domů a bytů a odtud pramení název registru.

V roce 2006 bylo dokončeno rozšíření datového modelu o plnohodnotnou údržbu adres včetně jejich jednoznačných identifikátorů. Koncem roku 2005 byla dokončena datová příprava adresních míst a jejich lokalizace na vchody a probíhá průběžná údržba.

Je realizováno propojení statistických budov na Informační systém katastru nemovitostí pomocí jednoznačných identifikátorů budov v České republice a to metodou porovnání přirozeného a alternativního klíče budovy a metodou revize budov nad zbývajícím množinou nepropojených záznamů. Na vyžádání se geodata o budovách, ulicích a sčítacích obvodech k datu sčítání bezplatně poskytují státní správě a samosprávě. Samozřejmě součástí poskytovaných dat jsou metadata.

Organizačně je úloha začleněna do **odboru statistických registrů** s dislokovaným pracovištěm pro vývoj, metodu a zpracování územního registru v Pardubicích. Dále na krajských pracovištích jsou ustanoveni správci registru a pro došetřování jsou dle potřeb vyčleňovány kapacity z řad terénních pracovníků. Mezi koncepční záměry dalšího vývoje registru sčítacích obvodů a budov patří propojování mezi statistickými registry a vytváření jejich soustavy, propojování na registry veřejné správy, příprava na ustanovení základních registrů veřejné správy, příprava na sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011, dále součinnost se Zeměměřickým úřadem na tvorbě a aktualizaci uliční sítě a na zpřesňování adresních míst ve vztahu k vrstvě budov v ZABAGED a k leteckým snímkům.

Významným zdrojem dat pro zkvalitnění obsahu registru se staly údaje z informačního systému evidence obyvatel **Ministerstva vnitra ČR**. Byly započaty práce na přímém

provázání soustavy klasifikací a číselníků vedené v rámci metainformačního systému SMS – KLAS se statistickými registry. Kromě provozování stávajícího registru ekonomických subjektů, kde byl realizován přechod na výrazně vyšší verzi, ČSÚ rozvíjel a provozoval další registry nezbytné pro jeho činnost – zejména registr sčítacích obvodů, farem a ubytovacích zařízení.

V oblasti tvorby výběrových souborů byla rozvinuta univerzální metodika, která technologicky koordinuje výběry všech podnikových šetření. Metodika umožňuje negativní i pozitivní koordinaci podnikových šetření. Účelem koordinace výběrů je minimalizace individuální zátěže respondenta při zachování reprezentativnosti výběrových souborů. Nejvýznamnější přínos by měl být pro malé a střední ekonomické subjekty.

Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky 13. února 2009 schválila návrhy zákonů o soustavě ***základních registrů státní správy***, které stanoví vznik čtyř základních registrů a určí základní principy jejich fungování. Jedná se o ***Základní registr obyvatel*** (ROB – garant Ministerstvo vnitra), ***Základní registr územní identifikace, adres a nemovitostí*** (RUIAN – garant ČÚZK), ***Základní registr práv a povinností*** (RPP – garant MV) a ***Základní registr osob*** (ROS – garant ČSÚ). Účinnost zákonů se předpokládá od 1. 1. 2010. Bude vytvořen nový správní úřad – Správa základních registrů; soustava základních registrů nebude nahrazovat dosavadní agendy, bude tvořit „administrativní“ nadstavbu společnou pro všechny orgány veřejné moci – referenční údaje a identifikátory vedené v základních registrech budou veřejnou správou považovány za správné. Předpoklad je, že se budou vést aktuální data, zavádí se nový identifikátor pro fyzickou osobu – základní identifikátor fyzické osoby (ZIFO) a agendový identifikátor fyzické osoby (AIFO), které nahradí dosavadní rodné číslo (v horizontu roku 2025).

ČSÚ zpracoval ***návrh zákona*** o základním registru osob, definuje se pojem „osoba“ (v podstatě stejný jako ekonomický subjekt, navíc zahrnuje organizační složky právnické osoby), zavádí se identifikace provozoven podle živnostenského zákona a definuje se rozsah údajů vedených v ROS. Připravuje se návrh doprovodného zákona – návrh novel ostatních zákonů dotčených zákony o základních registrech.

Dopad na statistiku je ten, že ROS bude jeden z dalších administrativních zdrojů pro RES, agenda přidělování IČO se přesune na ROS (automatizované přidělování identifikátorů na základě elektronické žádosti jednotlivých editorů). Horizont dokončení vybudování nových registrů je rok 2013, financování bude převážně z fondů EU.

Předpisy EU v oblasti registrů se řídí Nařízením Rady a Parlamentu EU č. 177/2008 - definice společného rámce pro statistické registry a Nařízením Rady EU č. 696/1993

- definice statistických jednotek závazná pro statistické registry. Obsahují nové vymezení rozsahu registru, rozšiřují se o povinné atributy a povinně se v registru musí vést vedle právní jednotky a statistického podniku i místní jednotka a skupina podniků.

Pokud jde o skupiny podniků, Eurostat připravuje nařízení EU týkající se vytvoření **nadnárodního registru** mezinárodních skupin podniků, v jeho rámci bude probíhat výměna dat o skupinách podniků a jejich analýza. Správou skupin podniků je pověřeno oddělení statistických ekonomických jednotek. S běžnou aktualizací RES tato jednotka není svázaná. Data za skupiny podniků jsou získávána statistickým šetřením a z administrativního zdroje. Uvedené registry by měly nahradit dosavadní systém nejednotných a někdy duplicitních databází vedených různými úřady. Údaje v registrech budou úředníky státních institucí považovány za důvěryhodné a nebude tedy nutné již dále ověřovat jejich správnost a platnost.

4.9 Problematika získávání dat

Na základě dopisu předsedy ČSÚ z října loňského roku se žádostí o pomoc při **mapování administrativních informačních zdrojů státní správy** z 15 oslovených resortů pouze ministerstvo zahraničních věcí sdělilo, že v současné době neprovozuje žádný atestovaný informační systém či registr státní správy.

V zaslaných odpovědích bylo definováno celkem 181 informační systém (registr, databáze, evidence). Z toho je 35 evidencí (informačních systémů, databází) již v současné době nějakým způsobem využíváno ze strany ČSÚ.

Již nyní jsou využívána data v působnosti:

- Ministerstva vnitra ČR, resp. Policie ČR (z informačního systému evidence obyvatel, rejstříku politických stran a hnutí, databáze občanských sdružení, seznamu organizací dle zákona č. 116/1985 Sb., cizineckého informačního systému),
- Ministerstva práce a sociálních věcí ČR (z IS o průměrném výděлку, IS úřadů práce),
- Ministerstva průmyslu a obchodu (z registru živnostenských oprávnění),
- Ministerstva spravedlnosti (z obchodního rejstříku),
- Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (ze školského rejstříku),
- Ministerstva zdravotnictví (registr lékařů, zubních lékařů a farmaceutů, národní registr potratů, registr zdravotnických zařízení),
- Ministerstva financí, resp. Generálního ředitelství cel, ÚFDŘ, finančních úřadů (z Automatizovaného rozpočtového informačního systému ARIS), Extrastatu

- jednotného správního dokladu Intrastat, celně - deklaračního systému, vybraných údajů z daňových přiznání k dani z příjmů, registru plátců DPH),
- Ministerstva kultury (z rejstříků církví a náboženských společností, svazů církví a náboženských společností a církevních právnických osob),
- Ministerstva obrany (z finančního informačního systému)
- Ministerstva zemědělství, resp. Státní rostlinolékařské správy (z IS SAP, rejstříku zdrojů reprodukčního materiálu, registru LPIS, integrovaného registru zvířat a řady evidencí týkajících se ochrany rostlin).

Převážná část uvedených evidencí (systémů) je vedena v elektronické formě, popř. v elektronické i papírové formě. Některé systémy jsou dostupné v podobě webové aplikace. Pouze vybrané evidence jsou vedeny v listinné formě (např. evidence zájmových osob, registr tuberkulózy, registr pohlavních nemocí, údaje o kombinované dopravě).

Většina uvedených evidencí (systémů) je vytvářena jako veřejně přístupná nebo ministerstvo neshledává překážky ve využívání údajů, popřípadě poskytuje či může poskytnout pouze **agregované údaje**. Překážky ve využití informačních zdrojů mají buď zákonný charakter, kdy okruh uživatelů či údajů je specifikován v zákoně nebo se jedná o ochranu utajovaných skutečností (např. Informační systém evidence obyvatel, Informační systém evidence občanských průkazů, Informační systém evidence cestovních dokladů, registr rodných čísel, Evidence zájmových osob a Evidence z registračních a archivních protokolů v působnosti Ministerstva vnitra, Informační systém státní sociální podpory v působnosti Ministerstva práce a sociálních věcí, údaje z daňových přiznání či Informační systém o službě a personálu Ministerstva obrany) nebo se jedná o ochranu citlivých osobních údajů ať již z oblasti poskytování azylu, péče o rodinu nebo kontrolní činnosti. Evidence v působnosti Státní veterinární správy nejsou veřejně přístupné a obsahují prvky obchodního tajemství. Údaje v působnosti Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského mohou být dostupné po dohodě. Některým resortům v poskytování dat k dalšímu využití brání kapacitní či finanční důvody, případně nepovažují svá data za dostatečně kvalitní. Přesto jsou překážky, které ztěžují nebo znemožňují využívání dat na individuální úrovni, uvedeny u pouze 47 evidencí či systémů.

Řada uvedených evidencí má **úzce účelový charakter** vyplývající z konkrétních potřeb daného resortu (např. evidence veřejných sbírek, informační systémy Zbraně, registr očkovacích látek, registr krizových situací v dopravě, databáze potravin vhodných pro bezpečnou dietu). Přesto spatřujeme oblasti, ve kterých by bylo žádoucí zahájit případně rozšířit spolupráci spočívající ve využití individuálních dat z administrativních zdrojů.

Jedním ze zásadních, nikoliv však nových administrativních zdrojů jsou informační systémy v působnosti Ministerstva vnitra, zejména Informační systém evidence obyvatel. Sice patří k těm, u kterých ministerstvo vidí překážky ve využití, přijetím novely statistického zákona a zákona o evidenci obyvatel by překážky měly být odstraněny. Novela statistického zákona by měla přinést i posun v dalším využívání vybraných údajů z daňových přiznání k dani z příjmu, jednoho z informačních zdrojů, u kterých byly Ministerstvem financí také avizovány překážky. Administrativním zdrojem přínosným pro aktualizaci registru ekonomických subjektů se jeví Registr zdravotnických zařízení spravovaný Ústavem zdravotnických informací a statistiky zejména z pohledu registrace veřejných zdravotnických zařízení. Registr je informačním systémem veřejné správy a Ministerstvo zdravotnictví neshledalo překážky v jeho využívání. Dalším administrativním zdrojem využitelným pro statistické účely je Registr pojištěnců spravovaný Českou správou sociálního zabezpečení. Ministerstvo práce a sociálních věcí tento registr mezi svými resortními informačními systémy neuvedlo, informace jsou získány po pracovní linii. Prioritní zájem ČSÚ spočívá v získání informací o rozdělení pojištěnců podle krajů, příp. podle obcí, vyměřovacích základech pojištěnců v roční periodicitě a o odvodech zaměstnavatelů v měsíční periodicitě. Významný krok se uskutečnil v přístupu k administrativním zdrojům dat o plátcích daní z příjmů a daně z přidané hodnoty. V roce 2008 bylo s *Ministerstvem financí* dohodnuto předávání ČSÚ (kromě stávajících) i další data z příloh k přiznání k dani (např. aktiva, obrát dle DPH), v RES se zavedly nové atributy, např. DIČ. Tyto zdroje budou analyzovány a následně budou vyvíjeny metody jejich využití s cílem dále snižovat počet oslovených respondentů i rozsah statistických výkazů a zvyšovat konzistenci a koherenci různých statistických úloh mezi sebou a v čase. Významnou měrou přispívá ke zkvalitnění statistických výstupů nově dostupný administrativní zdroj o měsíčních souhrnných hlášeních o vyměřovacích základech za podniky. Jejich prvotní využití se podařilo realizovat v průběhu roku 2007 a širší uplatnění se očekává v rámci připravovaného redesignovaného statistického systému.

V oblasti ochrany *statistické důvěrnosti* byla přijata směrnice o poskytování statistických informací z ČSÚ externím uživatelům, založili jsme Výbor pro uvolňování informací, implementovali jsme chartu důvěrnosti v doméně statistik SBS a ve statistice průmyslových výrobků dle klasifikace PRODCOM a vypracovali jsme dílčí bezpečnostní politiky ČSÚ za subsystém ochrana důvěrných statistických údajů a řízení rizika prozrazení.

4.10 Optimalizace zátěže respondentů při zachování kvality výstupů

Vedení (založení a průběžná aktualizace RES se však nesetkává ve veřejnosti jen s kladnými ohlasy. Logicky představuje určitou administrativně technickou zátěž pro zpravodajské jednotky. Podle mého soudu je to však sekundární problém. Primárně pro některé subjekty je nepříjemné zveřejňování jakýchkoliv údajů a kritikou administrativní zátěže to jen kamuflují. Přesto ČSÚ usiluje o snižování administrativní zátěže respondentů při zachování kvality výstupů. Jde o 3 související okruhy.

A Optimalizovat zátěž respondentů vyšším využitím výběrových metod šetření, sběru dat po internetu, redukcí souborů statistických jednotek, rotací respondentů. Pravidelnými studiemi vyhodnocovat zátěž respondentů a její vývoj v čase. Analyzovat oprávněné stížnosti respondentů a využívat je pro optimalizaci jejich zátěže.

Strategie a prostředky:

- Pravidelně jedenkrát ročně analyzovat oprávněné stížnosti respondentů na nadměrnou zátěž.
- Pravidelně jedenkrát ročně (v souvislosti s projednáváním plánu statistických zjišťování) analyzovat zátěž respondentů.
- Optimalizovat administrativní zátěž zjišťování v malých a středních podnicích řízenou rotací respondentů.
- Rozvíjet elektronický sběr dat od respondentů.
- Zvyšovat srozumitelnost statistických výkazů.
- Zjednodušovat formuláře statistických zjišťování a akceptovat názory odborníků z praxe i výsledky anket respondentů.
- Optimalizovat podmínky pro organizaci terénních šetření v domácnostech s ohledem na jejich zatěžování.
- Zavést systém pilotních ověřování vhodnosti dotazníků a jejich zpracování jako nedílnou součást systému přípravy statistických zjišťování.
- Analyzovat obsah a rozsah statistických zjišťování z hlediska potřeb (povinnosti) prezentace statistických informací z hlediska ČR, ESS a mezinárodních organizací.
- Využívat integrovaný systém registrů jako moderní zdroj údajů pro statistiku.
- Metodicky definovat, resp. aktualizovat, realizovatelný systém řešení non-response, který by vedl k jednoznačnému způsobu jejího řešení ve všech statistických šetřeních.

B Stanovit přesný a účelný systém způsobu řešení non-response, zvláště s ohledem na záměr použití většího počtu výběrových zjišťování. Zvyšovat podíl využívání administrativních zdrojů dat.

Strategie a prostředky:

- Využívat administrativní zdroje dat jako náhradu za zjišťování nebo verifikaci dat ze zjišťování.
- Využívat administrativní zdroje dat jako nástroj pro zkvalitňování statistických registrů.
- Sjednotit obsah číselníků, zajistit jejich propojení (územní, produktové).
- Aktivně působit (věcně a legislativně) na veřejnou správu k vytváření administrativních registrů s možností využití pro statistické účely.
- Spolupracovat se správci administrativních zdrojů dat na možném zvyšování relevance (koherence) administrativních dat pro účely statistických šetření.

C Vést permanentní dialog se zástupci respondentů, pravidelně organizovat ankety spokojenosti respondentů. Využívat zpětné vazby pro snižování zátěže respondentů.

Strategie a prostředky:

- Organizovat jedenkrát ročně anketu spokojenosti respondentů.
- Zapojovat zástupce respondentů do přípravy statistických zjišťování (nových i měněných).
- Rozvíjet systém zpětného poskytování informací respondentům ze zjišťování, do kterého zaslali údaje.
- Využít webovou stránku ČSÚ a e-mail k co nejméně nákladnému a co nejrychlejšímu zasílání zpětných informací respondentům.

Ministerstvo průmyslu a obchodu přišlo s návrhem výrazné redukce rezortní statistiky. Ta je zařazena do programu statistických zjišťování, ale provádí ji ministerstvo průmyslu. Tenhle krok je velice vítán, byla tam skutečně řada zbytečností, duplicit, reliktnů. Ale i ČSÚ se snaží o totéž. Je třeba dbát, aby byla na rozumné úrovni zátěž těch, kteří nám

data poskytují. Proto ČSÚ rozjelo projekt modernizace systému. To znamená, že počítáme s redukcí zejména u ročního zjišťování, které je velmi důkladné a masivní. To jsou výkazy pod značkou P 5-01, které opravdu nepatří na podnicích k populárním. Zeštíhlení by mělo být už v roce 2008 pětadvacetiprocentní. Jde o zjednodušení dotazníku i o promyšlenější výběr respondentů. ČSÚ musí mít větší odvahu použít dopočty, odhady. Moderní statistika není o sumarizaci dotazníků, některé věci se nemusejí šetřit tak často. Za rok 2008 by to už mělo být vidět u celého systému ročních výkazů.

Podniky ovšem také vyplňují měsíční a čtvrtletní výkazy. Pokud jde o tyto dotazníky, tam by se měla redukce projevit postupně během roku 2009 a 2010. Jde o to nezjišťovat zbytečné věci, *nezatěžovat zbytečně respondenty* a zajistit lepší rotaci jednotek ve výběru. To znamená, aby tam podnik neshnil. Aby věděl, že je zařazen do výběru, ale pobude tam dva roky, šest měsíců a pak bude nahrazen někým jiným. To hovořím o takzvané primární statistice, což je šetření úplné a výběrové. Ale je tu ještě jedno východisko, které považuji za perspektivnější. Naprosto primární statistiku postupně odbourávat a v rozsahu, ve kterém to jde, ji nahrazovat využíváním takzvaných administrativních zdrojů a dat. Použít pro statistiku data, která už někdo zjistil. Stát už je někde vede a je možné je využít pro kompilaci dobré statistiky.

To je pro podnikatele jistě výborná zpráva. Pro lepší pochopení uvedu příklad. Třeba registr daňových plátců – spousta dat leží na ministerstvu financí. ČSÚ sváděl s ministerstvem komplikované vyjednávání, až při poslední novele zákona o statistické službě v roce 2006 se podařilo toto prolomit. Nyní má ČSÚ prakticky univerzální přístup k těmto údajům a je schopno je ve větším rozsahu využívat. Do značné míry umí použít fakta z databáze sociálního zabezpečení a data z integrovaného systému evidence obyvatelstva. Dřív, když se člověk stěhoval, tak vyplnil dva dlouhé, téměř identické dotazníky. Jeden se posílal statistickým orgánům, druhý do registru obyvatel. Teď už je proud jediný a byli bychom rádi, aby tento trend pokračoval. Podnikateli bude stačit, když data svěří státu jednou.

Rozsah šetření musí být úměrný, protože se hraje o důvěru lidí. Proto je třeba o problému diskutovat, aby docházelo k rozumné zátěži respondentů, ať už jsou to podniky či domácnosti nebo obyvatelé. Šetření je třeba vést velice zodpovědně a seriózně. Má mít limity.

4.11 Mezinárodní srovnání

Ideální stav pro ty, kteří neradi vyplňují různé dotazníky, vládne třeba ve Švédsku. Ve Švédsku či Finsku je až devadesát procent dat statistiky pořizováno sekundárně, to znamená z administrativních zdrojů. Ta tradice vedení registrů je tam hluboká, od dvacátých let. Tomu se asi zatím nepřiblížíme, stejně jako Británie, Francie nebo Německo. Ale pokrok ve větší proporci využívání takovýchto zdrojů dat je jedna z nejdůležitějších priorit následujících pěti až deseti let. A pak samozřejmě podnikatel ucítí, že data už jednou státu svěřil a někdo jiný ho s něčím velmi podobným nebude otravovat znova. Myslím, že si to zaslouží hlavně menší podnikatelé.

V Polsku v roce 1918 zřídila polská regentská rada Polského království **centrální statistický úřad** (Główny Urząd Statystyczny, GUS) jakožto první statistickou instituci v zemi. Dnes má GUS na starosti shromažďování statistických dat, jejich ukládání a zpracování a také zveřejňování, poskytování a rozšiřování výsledků všech statistických průzkumů v Polsku. Rozsah statistických informací, které se kompilují, zahrnuje statistické ročenky, vydávání pravidelných informačních zpravodajů a informační databáze. Centrální statistický úřad má téměř 8000 zaměstnanců a 100 různých pracovišť po celém Polsku.

V roce 2002 realizoval centrální statistický úřad GUS dva velké celostátní statistické projekty, jeden v oblasti sčítání lidu a bydlení a jeden pro oblast zemědělství. Projekt sčítání lidu a bydlení se týkal 38 milionů osob, projekt statistiky domácností v zemědělství zahrnoval data o přibližně 3 milionech domácností činných v zemědělství. Oba projekty bylo nutno provést ve stanoveném časovém rámci a analyzovat během 6 měsíců v druhé půlce roku 2002. V průběhu kompilace těchto obrovských objemů dat se GUS rozhodl využít statistické analyzátoři pracující mimo datová centra GUSu. Aby bylo možno okamžitě porovnávat data uvedená na 270 milionech různých dotazníků, museli někteří zaměstnanci GUSu pracovat přes vzdálené připojení WAN. Centrální statistický úřad GUS zvolil řešení založené na technologii Citrix, které umožňuje vzdálené zpracování dat a tím efektivní spolupráci týmů po celé zemi. Kromě toho toto řešení snížilo dobu zpracování dat a náklady na datové přenosy a zajistilo bezpečný přístup k aplikacím a informacím z různých pracovišť po celém Polsku.

Centrální statistický úřad GUS **plánuje implementaci centrální správy**. Cílem tohoto projektu je zásadně snížit náklady související s provozem informačních technologií. Administrátoři již například nebudou muset za jednotlivými uživateli cestovat, když bude nutno zajistit aktualizace nebo technickou podporu. Aktualizace se budou provádět najednou

na všech 19 serverech, takže administrátoři ušetří cestovní náklady a budou se moci věnovat strategičtějším úkolům.

Jako *zajímavost* na závěr bych uvedla některé srovnání z oblasti sociálního zabezpečení v České republice a Polsku dle zjišťování ČSÚ Olomouc a Ostrava.

Například *mateřská dovolená v ČR* je peněžitá pomoc v mateřství sjednocena pro vdané a osamělé matky – 28 týdnů (u vícero dětí 37 týdnů). Výše dávky činí 69 % z denního vyměřovacího základu na kalendářní den (max. 18 euro). Nezaměstnané ženy pobírají rovnou rodičovský příspěvek ve výši 286 euro ve čtyřleté variantě, od měsíce, kdy se dítě narodí. *V Polsku* je délka trvání mateřské dovolené závislá na pořadí dítěte – u prvního trvá 18 týdnů, po každém dalším porodu 20 týdnů, u vícero dětí 28 týdnů. V případě převzetí dítěte do péče činí délka mateřské dovolené 18 týdnů. Peněžitá podpora v mateřství dosahuje 100 % příjmů.

Příspěvek na školní pomůcky byl v České republice zrušen. *V Polsku* má nárok na příspěvek rodina, která splňuje podmínky pro přiznání rodinného přídatku na nezaopatřené dítě. Dávka je vyplácena každoročně ve výši 28 euro na každé dítě.

Minimální mzda v České republice činí základní sazba minimální mzdy pro stanovenou týdenní pracovní dobu 40 hodin 300 euro za měsíc nebo 1,81 euro za hodinu. *V Polsku* dosahuje výše minimální mzdy 260 euro.

5. Závěr

V rámci bakalářské práce jsem se snažila splnit stanovený cíl, a to postihnout oblast organizace a činnost úřadů státní správy – konkrétně činnost Českého statistického úřadu a problematiku registru ekonomických subjektů.

Ve druhé kapitole jsem nastínila, že statistika není jen Český statistický úřad, na statistiku lze pohlížet z mnoha hledisek, existují různé odborné statistické metody, kterými se zabývá mnoho lidí nejen v České republice, ale i ve světě. Statistikou se nezabývají jen orgány státní správy, ale statistiku vedou také v podnicích či soukromé osoby.

V další kapitole jsem se věnovala vývoji České statistiky, počátkům organizované činnosti ve statistice, jelikož potřeba stále přesnějších a kvalitnějších údajů z různých oblastí vedla od práce několika nadšených a ochotných jedinců až k dnešnímu uspořádání Českého statistického úřadu jako orgánu státní správy a garanta shromažďování, zpracovávání a šíření statistických informací. V této kapitole popisuji postavení ČSÚ ve společnosti, sledované oblasti, kterými se zabývá, produkty a služby, které produkuje, způsob financování, strukturu úřadu, materiálně-technické zabezpečení či informační technologie úřadu. Vlivem pokroku a technologického vývoje se také služby a data poskytované ČSÚ zdokonalují.

V hlavní části bakalářské práce se věnuji problematice Registru ekonomických subjektů, který je veřejným seznamem vedeným Českým statistickým úřadem. Registr za svou existenci prošel mnoha změnami, ať už se jedná o způsob vedení registru nebo rozsah dat v něm obsažených. On-line přístup umožnil možnost kontroly správnosti údajů samotným subjektem, tak možnost ověření existence subjektu jinými osobami či úřady. Registr se stále zkvalitňuje o další, především administrativní zdroje. Doplnuje se o nové jednotky o evidovaných subjektech, o nové atributy. Hlavním důvodem neustálého zkvalitňování dat a získávání nových administrativních zdrojů je především optimalizace zátěže respondentů při zachování kvality výstupů. Tímto tématem se podrobněji zabývám v závěru čtvrté části bakalářské práce, kde uvádím strategie a prostředky ČSÚ k již zmíněnému dosažení optimalizace zátěže respondentů při zachování kvality výstupů.

Myslím si, že ČSÚ bude nadále vyvíjet kroky k tomu, aby se zátěž pro respondenty snižovala na únosnou míru, aby se čím dál více využívalo administrativních zdrojů a třeba se zanedlouho přiblížíme situaci ve Švédsku či Finsku, kde je až devadesát procent dat statistiky pořizováno sekundárně, tedy z administrativních zdrojů. To by jistě všichni uvítali.

Touto prací jsem chtěla nastínit problém při vzájemné spolupráci různých úřadů v oblasti předávání informací. Problém není jen v komunikaci mezi úřady, ale také

v nedokonalosti některých zákonů. Přesto věřím, že se situace postupně bude zlepšovat a že dojde k vytouženému cíli většiny respondentů – a to ke snížení jejich zátěže ze strany úřadů.

Seznam literatury

a) knihy

- [1] ČSÚ – Správa pro hl.m. Prahu, Pražská statistika, Praha 1996, ISBN 80-85949-43-1.
- [2] Hindls Richard, Hronová Stanislava, Seger Jan, Statistika pro ekonomy - 1. vyd.. - Praha : Professional Publishing, [2002] - 415 s. : il. ISBN 80-86419-26-6 (váz.)
- [3] Hrubá Jana RNDr.; Macek Jan Prof., CSc.; Hrbáč Lubomír Dr. Ing.; Šedivá Blanka Mgr., Ekonomická statistika, Ostrava 2006, dotisk 1. vydání, VŠB-TU Ostrava, počet stran 248, ISBN 80 – 248 – 0032 – 2
- [4] Macek, Jan. Ekonomická a sociální statistika. Plzeň : Západočeská univerzita 2008. 240 s. ISBN 978-80-7043-642-4.
- [5] PODZIMEK Jaroslav a kolektiv, 70. let Československé státní statistiky, Praha 1989, ISBN 80-900014-7-5.
- [6] Polián, Marian, Organizace a činnost veřejné správy, 1. vyd. Praha: Prospektrum, 2001, 342s., ISBN 80-7175-098-0

b) elektronické zdroje

URL<[http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/statistika_od_historie_po_soucastnost/\\$File/historie_csu.pdf](http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/statistika_od_historie_po_soucastnost/$File/historie_csu.pdf)> [cit. 2009-01-15].

URL <<http://www.czso.cz>> [cit. 2009-02-28].

Seznam zkratk

AIFO	agendový identifikátor fyzické osoby
AIP ČR	Asociace inovačního podnikání České republiky
aj.	a jiné
apod.	a podobně
ARIS	Autorizovaný rozpočtový informační systém
atd.	a tak dále
CD ROM	CD nosič
CZ-CPA	Klasifikace produkce
CZ-ISCO	Klasifikace zaměstnání
CZ-NACE	národní verze Klasifikace ekonomických činností
CZ-NUTS	Klasifikace územních statistických jednotek
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
ČÚZK	Český úřad zeměměřičský a katastrální
DIČ	daňové identifikační číslo
DPH	daň z přidané hodnoty
ECOSOC	komise Hospodářské a sociální rady OSN
ESO	evidenční systém informačních služeb
ESS	Evropský statistický systém
EU	Evropská unie
EUROSTAT	Evropský statistický úřad
event.	eventuálně
hl. m.	hlavní město
IČO	Identifikační číslo
IS	informační systém
ISCED 97	Mezinárodní klasifikace vzdělání
KKOV	Klasifikace kmenových oborů vzdělání
KN	Kombinovaná nomenklatura
LAU	lokální administrativní jednotky
NUTS	statistické územní jednotky

OKEČ	Odvětvová klasifikace ekonomické činnosti
OR	Obchodní rejstřík
OSN	Organizace spojených národů
PRODCOM	Seznam průmyslových výrobků a služeb
PSČ	poštovní směrovací číslo
RES	Registr ekonomických subjektů
resp.	respektive
ROB	Registr obyvatel
ROS	Základní registr osob
RPP	Základní registr práv a povinností
RSO	Registr sčítacích obvodů
RUIAN	Základní registr územní identifikace, adres a nemovitostí
SLDB	sčítání lidu, domů a bytů
SMS	metainformační systém
SMS-KLAS	klasifikace a číselníky vedené v rámci metainformačního systému
SŠÚ	Slovenský statistický úřad
SÚS	Státní úřad statistický
tzv.	tak zvané
ÚIR	Územně identifikační registr
ÚÚSKS	Ústřední úřad státní kontroly a statistiky
VÚZE	Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky
ZABAGED	Základní báze geografických dat
ZIFO	základní identifikátor fyzické osoby

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo,
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně ke své vnitřní potřebě bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3),
- souhlasím s tím, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v Ústřední knihovně VŠB-TUO k prezenčnímu nahlédnutí a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO,
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona,
- bylo sjednáno, že užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne ...7. 5. 2009.....

.....Miroslava Pučanová.....
jméno a příjmení studenta

Adresa trvalého pobytu studenta:

Josefa Kotase 1172/31, 700 30 Ostrava - Hrabůvka

Seznam příloh

- Příloha č. 1 Etický kodex Českého statistického úřadu a jeho zaměstnanců
- Příloha č. 2 Generální dohoda o vzájemné spolupráci ČNB – ČSÚ
- Příloha č. 3 Smlouva o vzájemné spolupráci mezi AIP ČR a ČSÚ
- Příloha č. 4 Smlouva o spolupráci mezi ČSÚ a VÚZE
- Příloha č. 5 Seznam statistických úřadů
- Příloha č. 6 Organizační struktura ČSÚ k 1. 1. 2009
- Příloha č. 7 Pracoviště státní statistické služby
- Příloha č. 8 Informační služby - regionální pracoviště
- Příloha č. 9 Výpis z RES
- Příloha č. 10 Tiskopis přidělení IČO pro fyzickou osobu
- Příloha č. 11 Tiskopis přidělení IČO pro právnickou osobu
- Příloha č. 12 Sledované oblasti statistiky
- Příloha č. 13 Přehled služeb a produktů
- Příloha č. 14 Přehled statistických klasifikací a číselníků k 1. lednu 2009
- Příloha č. 15 Administrativní zátěž respondentů vybraných ročních zjišťování v letech 2006 a 2008

RESUMÉ

VŠB – Technická univerzita Ostrava, Ekonomická fakulta, Katedra veřejné ekonomiky
Jméno a příjmení autora: Miroslava Pučanová
Název bakalářské práce: Registr ekonomických subjektů

Bakalářská práce je zaměřena na činnost Českého statistického úřadu a problematiku Registru ekonomických subjektů.

Ve druhé kapitole popisují státní statistickou službu, co je statistika, jaké využívá metody a kdo se statistikou zabývá.

V další kapitole se vracím do historie statistiky, popisují počátky organizované statistiky, vývoj městské, období státní statistiky a nynější postavení Českého statistického úřadu ve společnosti. Dále se zaměřuji na sledované oblasti statistiky, produkty a služby ČSÚ, financování a strukturu, materiálně-technické zabezpečení a informační technologie ČSÚ.

V hlavní část bakalářské práce se věnuji Registru ekonomických subjektů, jeho charakteristice, struktuře, zdrojům dat, možnostem vyhledávání či poskytování dat z registru. Hlavní problém, který je v práci řešen je problematika získávání dat pro aktualizaci registru, optimalizace zátěže respondentů při zachování kvality výstupů. V závěru této kapitoly uvádím mezinárodní srovnání s centrálním statistickým úřadem Polské republiky.

RESUME

VŠB – Technical University of Ostrava, Faculty of Economics, Department of Public Economics
Name: Miroslava Pučanová
Title: Register of Economic Subjects

Baccalaureate work is specialized on activity Czech Statistic Office and problems Register of economic subjects.

In second capitol I description state statistical service, what is statistics, what make use of method and who with statistics handle.

In the next capitol I back to the history of statistics, I describe begin organized statistics, evolution city, time of state statistics and present position Czech Statistic Office in company. Forth I sight on pursuit areas of statistics products and services CSO, funding and structure materially-technical safeguard and information technology CSO.

In main part baccalaureate work push ahead Register of economic subjects, his characteristics, structure, data source, possibilities searching or administration data from register. Main problem, which I solve in work is problematic extraction dates for register actualization, optimalization charge respondents with conservation qualities exits. In close this capitol I present international comparsion with central Statistics Office Polish republic.